МЭНДЭ АМАР, ШЭНЭ ЖЭЛЭЭР!

Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

С-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

…най 1921 оной …ин 21-һээ гарана | № 1 (13625) | 1972 оной январиин 1, суббото | Сэн 2 мүнгэн

…вет арадые КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй …рховно Советэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй амаршалһан шэнэ жэлэй амаршалга

Нүхэр Н. В. ПОДГОРНЫН телевиденеэр, радиогоор хэлэһэн үгэ

…ороноймнай хүндэтэ улад зон, Советскэ … гражданинууд!

…этэ нүхэдүүд, ханинар!

…хэн минутын үнгэрхэлөөр, 1971 он түүхэ бо…лохонь. Энэ жэлые үдэшэхэдөө, совет хү… хэн хэндэмнай дурасхаалтай, үнэтэй һа…аг бүхы юумые һайхашаан дурданабди, үзэ…нгэргэһэн, туйлаһан юумэнүүд тээшээ ухаан …оороо дахин ханданабди.

… он хадаа дэлхэй дээрэ амгалан тайбан бай…атадхалгын, манай Эхэ ороной коммунис …һалбаран мандалгын, совет арадай энхэ тай…ол жаргалта байдалай замдахи эли тодо ха…элэлнүүдые тодорхойлжо үгэһэн КПСС-эй … съездын жэл байгаа. Энэмнай юһэдэхи та…элэй түрүүшын он, партиин хараалһан түсэ… бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ олониитын по…ескэ асари ехэ дэбжэлтэ, ажалай эршэ зориг …уулһан жэл боложо түүхэдэ орохонь. Манай …й ажахын бүхы һалбаринууд найдамтайгаар …ө. Эрдэм болон техникын талаар шэнэ амжал…д туйлагдаа. Совет гүрэнэй экономическа, …төө хамгаалха хүсэ шадал улам нэмээ. Арад … байдал бүри баян, жабхалан һайхан болоо. …эгшэ жэл совет хүнүүдтэ бүри баян дэлгэр …л асараа, ажаллаха арга боломжо ба ажа…л улам һайжаруулаа, эрдэм болон соёлой саа…и ургалта хангаа гэжэ тэмдэглэхэнь аятай ….

…ммунис байгуулалтаар туйлаһан амжалта…ай, манда бии байһан, омогорхол үүсхэдэг …юумэн — эдэмнай баатар габьяата хүдэлмэ…н ангиин, колхозно таряашадай, интеллиген… тэмсэл болон ажалай, эршэ зоригой ба …с хэшээлэй үрэ болоно. Совет эхэнэрнүүд, … алдарта залуушуул, ажалай болон дайнай …анууд хамтын хэрэгтэ хубитаяа оруулаа.

…вет Армиин шэн зоригто сэрэгшэд арадайнгаа …ан ажалые, социализмын туйлалтануудые һэримжэтэй хёрхоор сахин хамгаална.

Таанадаараа, хүндэтэ нүхэдүүд, Парти, Эхэ орон омогорхоно!

1971 он манай ороной, бүхы социалис хани нэгэдэлэй уласхоорондын хүсэ нүлөөн ба нэрэ хүндые улам бэхижүүлгын жэл болоо. Энэмнай — КПСС-эй XXIV съездын баталан абаһан, амгалан байдалай программа бэелүүлхын тула Совет гүрэнэй бэелүүлһэн гадаадын-политическэ эдэбхитэ ажал ябуулгын жэл байгаа. Европодохи түгшүүрил зөөлэрүүлхэ, уласхоорондын байдалые, арадуудай эб найрамдалай, аюулгүй байдалай аша туһада зорюулжа ниитэ дээрэнь хубилгаха хэрэгтэ шэнэ амжалтанууд туйлагдаа.

Гэхэ зуура, дайн сэрэг жүрөөдэдэг хорото балмад этэгээдүүд зэбсэгээ хуряагаагүй байһаар гэжэ амгалан байдал батадхалгын замда бага бэшэ бэрхэшээлнүүд, һаад тойбонууд бии гэжэ һайн мэдэнэбди.

Амгалан тайбан байдалай аша туһада бүхы гүрэнүүдэй үгээ ойлголсоод, оролдолго хүсэлэлгээ нэгэдхэн гулидхаад байгаа һаань, тэдэ бэрхэшээлнүүд ба һаад тойбонууд зайсуулагдаха.

Манай амгалан үүсхэлнүүд дэлхэйн үнэн сэхэ хүнүүдэй зүгһөө һайшаагдана, дэмжэгдэнэ, тэдэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ найдабари үүсхэнэ, империализмын, хархис, хорото, галзуу этэгээдүүдэй хара хүсэнүүдые илаха арга боломжын бии байһанда бата этигэл түрүүлнэ.

Хүндэтэ нүхэдүүд, ханинар!

Мүнөө буурал Кремлиин часынуудай ханхинахадань, Шэнэ, 1972 онийе хүндэтэйгөөр угтахамнай.

Совет арад бата нягта жагсаалтай, зохёон байгуулхы түгэлдэр хүсэтэй, һонор ухаатайгаар Шэнэ жэлээ эхилхэнь. Гараха ондо табин жэлэйнгээ ойе тэмдэглэхээ байгаа Совет Социалис Республикануудай олон үндэһэ яһатантай шалгармал Союз хэзээ хэзээнэйхиһээ бата бэхи болонхой. Парти болон арадай нэгэдэл хэлбэришэгүй. Манай байгуулалтын агууехэ туйлалтануудта, барагдашагүй арга боломжонуудта түшэглэнэбди, асари ехэ зорилго урдамнай угтана. Ажал ябуулгын тодо һонор программаар зэбсэгжэнхэйбди. Тиимэл ушарһаа, совет хүнүүд ерээдүй тээшээ этигэл найдабаритайгаар харана, КПСС-эй XXIV съездын тодорхойлһон хараа бодолой ёһоор, амгалан ба зол жаргалта байдалай аша туһада, коммунизмын аша туһада шэнэ илалтанууд, туйлалтанууд тээшэ — урагшаа дабшаха гэжэ батаар шиидэнхэй.

Энэ ехэ баярай оршон байдалда Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Советэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет эхилхээ байгаа Шэнэ жэлээр дашарамдуулан, Таанадые, хүндэтэ нүхэдүүд, үнэн зүрхэнһөө амаршална, элүүр энхэ, баяртай хүхюун ябахыетнай, ажал болон һуралсалдаа ехэ амжалтануудые туйлахыетнай хүсэнэ.

Энэл үдэр социализмын аха дүү оронуудай арадуудые үнэн зүрхэнһөө амаршалнабди, коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудта, капиталис гүрэнүүдэй ажалшадта, национальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлшэдтэ халуун амаршалга хүргэнэбди. Империалис зэрлиг аашануудта эсэргүүсэн, сүлөөтэ, бэеэ даанхай байдалай түлөө, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын түлөө, арадуудай эб найрамдал ба хани барисаанай түлөө, тэмсэгшэд бүгэдэндэ эрхим хүсэлэнгүүдээ эльгээнэбди.

Манай инаг Эхэ орон улам һалбараг, батажаг лэ!

Совет хүнэй ажабайдал бүри һайн һайхан, жабхалантай, оюун бодолынь бүри баян болог лэ!

Баатар габьяата совет арад, тэрэнэй алдарта Ленинскэ парти мандаха болтогой!

Манай хамаг илалтануудай туг — Марксизм-ленинизм мандаха болтогой!

Шэнэ жэлээр, шэнэ зол жаргалаар, хүндэтэ нүхэдүүд!

ТАСС — ШЭНЭ ҺОНИН

…ОЛЗОРҺОО УРИД

СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл

…зай промышленностиин хү…эришэд газ гарган абаха жэ…гээ түсэб дүүргээ.

…970 онтой жэшэбэл, газ гар…абалга 14 миллиард кубомет…р нэмэбэ.

***

…арилгын материалнуудай про…ленностиин хүдэлмэрилэгшэд …нт, шифер, сонхын шэл, ас…т үйлэдбэрилгөөр юһэдэхи та… жэлэйнгээ түрүүшын оной тү…ые болзорһоо урид дүүргээ.

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ «МЕТЕОР» ГЭЖЭ ХЭМЭЛ ОДОН ДЭГДЭЭГДЭБЭ.

Уларил шэнжэлжэ, дэлхэйе той… нииДэхэ «Метеор» гэжэ хэмэл …он 1971 оной декабриин 29-дэ …етскэ Союзһаа дэгдээг…э.

АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

Шэнэ жэлые шэнэ амжалтаар

ХАНДАГАТАЙН ЛЕСПРОМХОЗОЙ модошод табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабариһаа гадуур 70 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, Эхэ оронойнгоо арадай ажахыда эльгээбэ. Жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн Худанай, Ардасанай, Баргажанай, Байгалай, Итанцын леспромхозуудай коллективүүд түсэбһөө гадуур 5—3 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, Шэнэ жэлые угтаба.

«Дальстальконструкция» трестын Буряадай хабсаралгын управлени жэлэй түсэбые болзорһоо урид дүүргэө. Сэлэнгын, Улаан-Үдын участогууд даабаряа холо үлүүлһэн байна. Н. С. Шишмаревой даадаг Сэлэнгын участогай коллектив жэлэй түсэбые 128,4 процентдэ хүргэбэ.

ТҮМЭР ЗАМАЙ Улаан-Үдын отделениин коллективүүд жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Вагонно деподой, Улаан-Үдын, Галуута-Нуурай станцинуудай локомотивай деподой хүдэлмэришэд хэлэһэн үгэдөө хүрэмөөр ажаллаһан байна.

Хэлхеэ холбоошодой илалта

ХЭЛХЕЭ ХОЛБООНОЙ үйлэдбэриин техническэ управлениин хүдэлмэрилэгшэд юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ абаһан социалис уялгануудаа декабриин 29-дэ дүүргэбэ. Олзо доход оруулха жэлэй түсэб дүүргэгдээ. Олзо оруулха талаар абаһан социалис уялгануудаа Сэлэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Захааминай, Хойто-Байгалай, Зэдын, Хурамхаанай, Хяагтын, Ахын, Загарайн аймагуудай хэлхеэ холбооной узелай, Улаан-Үдын радиоузелай коллективүүд болзорһоонь урид бэелүүлһэн байна.

«Союзпечатиин» хүдэлмэрилэгшэд жэлэй эхиндэ абаһан социалис уялгынгаа ёһоор түсэбһөө гадуур 150 мянган түхэригэй олзо оруулха зорилготой һаа, тэрэнээ декабриин 3-да 167 мянган түхэригтэ хүргэһэн байха юм. Мүн тиихэдэ айлнуудта радио тодхохо түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ.

Хүдөө нютагуудай хэлхеэ холбооной сетьдэ ехэ частотатай 100 канал ашаглалгада оруулагдаһан, республикын 7 колхоз, совхозой үйлэдбэриин бүхы участогууд телефонтой болгогдоһон байна. Гадна Хяагтын аймагай бүхы ажахынууд телефоной автомат станцитай болоо. Улаан-Үдын хэлхеэ холбооной 2 отделени үргэлжэдөө опьһожоруулагдаа.

Хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин-техническэ управлениин хүдэлмэрилэгшэд республикын колхоз болон совхозуудта жэл соо ехэхэн туһаламжа хүргэһэн байна.

Ц. БУЛДАЕВ,
БурАССР-эй хэлхеэ холбооной үйлэдбэриин-техническэ управлениин начальник.

АЙМАГУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ЗАГАРАЙ. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ажалдаа ехэхэн амжалта туйлаһан байна. Тус ажахын үхэршэд үнгэрэгшэ жэлдэ гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө 127 процент дүүргээ гэхэ гү, али 1400 центнертэ хүргэжэ шадаа. Түсэбэй дүүргэлтэдэ дүй дүршэл ехэтэй үхэршэн Энхэ Батуев, хонишон Содном Бадмаев хубитаяа оруулжа шадаа. Малшад үнгэрэгшэ жэлэй туршада 5715 центнер һү гүрэндэ худалдаба.

Илангаяа 1-дэхи һүнэй гүүртын һаалишад ажалаа эмхи гуримтайгаар ябуулһанай ашаар үнеэн бүриһөө 2300 килограмм һү һааба. Колхоз 6500 хониһоо 197 центнер нооһо хайшалһан, гүрэндэ нооһо худалдаха түсэбөө 130 процент дүүргэһэн юм. Түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ эндэхи ажалшад бүри ехэ амжалта туйлаха зорилго урдаа табинхай.

ЗАХААМИН. Аймагай колхоз, совхозуудай ажалшад үнгэрэгшэ жэлдэ хүдэлмэреэ эмхи гуримтайгаар ябуулһанай ашаар гүрэндэ мяха, һү тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

Цырен-Дулма ДОНДОКОВА.

ШЭНЭ ЖЭЛНАЙ, МОРИЛОГТЫ!

Хуушан жэлнай
Хубитыемнай абаад ябалай.
Аласай түүхэдэ зорёо,
Аба шэнгеэр мордоо.
Шэнэ жэл, Шэнэ жэл
Шэрэнги сооһоо гаран еребэл.
Сэнхир дайдаарнай
[illegible] даа буугаа
Шэрдэг шэнги [illegible] нэхэбэл.
Шэлэй ханхинама жабар
Шэхэ эзэрихэ бузар,
Одото һүниингөө гудамжаар
Оршоном сэдьхэлэй [illegible]
Шинин урдаһаа, Шэнэ жэл,
Сэгээн зула бадараахаа.
Золтойбди, баяртайбди
барандаа,
Зогсоноорди [illegible]
[illegible]
Һанаһамнай һанаһандаа хүрэг
лэ,
Халуун жаргал ерэг лэ.
Хараамнай хаһадаа хүсэлдэг лэ,
Ханхинан зугаамнай эбхэрэг лэ.
Үгэхэбди, Шэнэ жэл, шамдаа
Үндэр ехэ ажалаа!
Үгэхэбди, Шэнэ жэл, шамдаа
Үер эһеэдэ баяраа!
Хамаагүй дуунш хадаа,
Харуухан бадагш хадаа,
Харагшан, Хүрэгшэнүүдэй
һаамш хадаа,
Хадаһан хураһан таряаниш
хадаа
Хантархадаа бултанайнай
шамда бэлэг лэ!
Шэнэ жэлнай морилогты,
Шанинсатэһан Үүрэйнгээ туяае
Шал хундага соо хээд,
Сэрэхэн шэнги сүршэгты!

БурАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

НҮХЭР А. С. ДАНИЛОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Эдлэл хэрэгсэлэй кооперацида үни удаан саг соо аша үрэ ехэтэйгээр ажаллаһанайнь түлөө, түрэһөөр 50 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, Буркоопсоюзай Улаан-Үдын худалдаа наймаанэй универсальна баазын директор нүхэр Афанасий Семенович Даниловые Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Советүүдэй байшан. 1971 оной декабриин 31.

Советскэ правительствын мэдүүлгэ

…США хадаа Вьетнамай …мократическа Республи…а эсэргүү эзэрхэг түрим…й ябуулгануудые һүүлэй …эрнүүдтэ дахинаа хэбэ. …мерикан сэрэгэй хэдэн …ун самолёдууд энэ сүлөө… социалис ороной агаа…й дайда руу үдэр бүри …әбтолон орожо, газар дай…ыень, городууд ба тосхо…удыень, госпитальнууд …лон һургуулинуудыень …рлиг бүдүүлигээр бомбо…жо, буудажа байна. Хойто …ьетнамай газар нютагуу…е бомбодолго Сагаан бай…рангай заабаряар бэелүү…гдэнэ гэжэ США-гай обо…оньын министр Лэйрд мэ…үүлбэ.

Индохитадта Холбоото Штадуудай хэжэ байгаа эдэ, эдэнэй түхэлтэй эзэрхэг түримхэй ябуулгануудыень Индохитадтахи зүришэлдөөн хёмороондо «Америкын хабаадалгые хизаарлан хорооһо» тухай, «Вьетнамай асуудалые амгалан аргаар шиидхэн зайаруулха гэжэ эрмэлзэдэг» тухай Вашингтоной нөгөөтэ бэшэ хэһэн мэдүүлгэнүүдтэй яагаад холболтой гэшэб? Американ сэрэгшэдэй Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүү гэмтэ муухай шэнэ ябуулгануудынь тэдэ «найдуулгануудай» худал хуурмаг байһые үшөө дахин элиһэлэн харуулна. Бодото баримтануудһаа харахада, Вьетнамай асуудалые сэрэгэй гуримаар шиидхэхэ гэдэг хараа бодолоо Вашингтон үнэндөө баримталжа үргэлжэлһөөр. «Вьетнамай түхэл шэнжэтэй болгохо» гэһэн жэгшүүритэ программа, заналтанууд ба зэбсэгтэ балмад аашануудые бэелүүлжэ, энэ районой арадуудай дура хүсэлдэ зүришэн, империалис бүлэгүүдэй аша туһада Индохитадай асуудалнуудые шиидхэхээр баадхаха һэдэлгэ гаргагдана.

Индохитадай хахад арал дээрэ тохёолдоһон аюултай оршон байдалда Советскэ правительство тон харюусалгатайгаар хандана. Американ эзэрхэг түримхэйшүүлэй дээрмэдэхы ябуулганууд совет хүнүүдэй дунда ехэ зэбүүрхэл, буруушаал үүсхэнэ. Индохитад тушаа США-гай баримталдаг эзэрхэг түримхэй хараа бодолые совет хүнүүд эрид шууд буруушаана.

Интернациональна уялгадаа үнэн байдаг Советскэ Союз ДРВ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын мэдүүлгэнүүд дотор найруулагдаһан, аха дүү Вьетнамай Демократическа Республикын тон зүб хараа бодолые бүрин дэмжэнэ. Америкын эзэрхэг түримхэй ябуулгые энэ дары болюулха, США-гай бүхы сэрэгүүдые, тэрэнэй союзнигуудай сэрэгүүдые Вьетнамһаа, Лаосһоо, Камбоджоһоо хүсэд бүрин, үгэ дуугүйгөөр гаргаха, дотоодынгоо хэрэгүүдые өөһэдөө шиидхэхэ хүсэлтэй Индохитадай арадуудай эрхыень хүндэлхэ эрилтэ манай орон, бүхы совет арад табина.

Бүрин сүлөө, бэеэ даанхай байдалдань хоро хүргэхөөр ямаршье ябуулгануудые зайсуулхын тула шухала туһаламжа Вьетнамай Демократическа Республикада Советскэ Союз саашадаа үзүүлхэ байха.

Москвада болоһон хөөрэлдөөнүүд тушаа

Шухала удха шанартай хөөрэлдөөнүүдэй Москвада болоһоной үндэһөөр, ДРВ-гэй өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалыень улам бэхижүүлхэ зорилготой нэмэлтэ туһаламжа Вьетнамай Демократическа Республикада Советскэ Союзай зүгһөө үзүүлхэ тухай хэлсээндэ гар табигдаба.

Эдэ хөөрэлдөөнүүд үнэн зүрхэнэй оршон байдалда, совет болон вьетнам арадуудай хани барисаанай, дайшалхы ёһоор һаналаа нэгэдэлгын хараа бодолтойгоор үнгэрөө.

(ТАСС).

5 юһэдэхи жэл

ТҮРҮҮШЫН ЖЭЛ ТҮГЭСӨӨ

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

ТҮРҮҮШЫН АЛХАМ. ТҮРЭҺЭН БОДОЛНУУД

Советскэ Союзай Коммунис партиин түүхэтэ XXIV съездын боложо үнгэрһэн, түсэбтэ юһэдэхи табан жэлдэ эхи табиһан 1971 он дүүрэбэ.

1971 он манай ороной экономико болон соёл культурые саашадань хурдан түргэнөөр, үргэн дэлисэтэйгээр хүгжөөхөөр хараалһан юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэл гэжэ түүхэдэ оробо.

КПСС-эй XXIV съездын удаа үнгэрһэн жэлдэ манай ажабайдалда болоһон политическэ ехэ ехэ үйлэ хэрэгүүд олон юм. Манай ороной арадай ажахые хүгжөөхэ юһэдэхи табан жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөн ёһотойл бүгэдэ арадай хэрэг болонхой.

1971 оной түгэсэхын урда тээхэнэ КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленум, СССР-эй Верховно Соведэй III сесси боложо, уласхоорондын болон манай орон доторой ажабайдалай шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэжэ һайшаагдаа. Сесси дээрэ юһэдэхи табан жэлэй түсэб Хуули болготдон баталагдан абтаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ манай аймагай совхоз, промышленна предприяти болон эмхи зургаануудаар коммунистнуудай, комсомолшуудай, профсоюзай гэшүүдэй, ажалшадай суглаанууд боложо, КПСС-эй ЦК-гай Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин дүнгүүд зүбшэн хэлсэгдэжэ, бүримүһэн һайшаагдана.

Тиихэдээ ажалша коллективүүд табан жэлэй түрүүшын жэлдэ хэһэн алхамууд, түйлаһан амжалтанууд тухайгаа мэдээсэнэ, 1972 ондо—табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ шэнэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана.

Жэшээлхэдэ Тимлюйн цементын заводойхид, Кабанскын совхозойхид үнгэрһэн жэлэйнтээ социалис уялгануудые бүхы талаарнь болзорһоонь холо урид дүүргэжэ шадаа. Гүрэндэ мяха худалдаха талаар абаһан уялгануудаа аймагаймнай бүхы совхозууд болзорһоонь урид дүүргээ һэн.

Табан жэлэй түрүүшын жэлэй үрэ дүнгүүд ямар бэ, энэ жэлдэ ямараар ажаллагдаба гээшэб, табан жэлэй түсэб бүхы дээрэнь дүүргэхэ хэрэгтэ үндэһэ һуури ямараар табигдаа гээшэб гэһэн асуудал гарана.

Худөө ажахые абаад үзэе. Түсэбэй ёһоор хамта дээрээ 58090 центнер, тэрэ тоодо совхозууд 56500 центнер мяха худалдаха ёһотой байгаа. Бодото дээрээ 68500-аад центнер михан худалдагдаа. Тиигэжэ түсэбһөө үлүүлэн мяха худалдаха нэмэлтэ даабари 5300 гаран центнерээр үлүүлэгдэһэн болоно. Тиихэлээрээ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй даабари дүүргэхэ талаар ехэхэн цөөсэтэй болобо гээшэбди.

Жэлэй туршада 106 мянган центнер һү худалдаха түсэбөө 119 мянган центнертэ хүргэбэбди. Һүүлдэ нэмэгдэжэ үгтэһэн даабари 2700 центнерээр үлүүлэгдөө. Ехэшье бэшэ бол, шэнэ жэлэй түсэб, уялга дүүргэхэ хэрэгтэ нэмэри боложо үгэхэ байна.

1 миллион 100 мянган үндэгэ худалдаха даабарина хоёр дахин үлүүлжэ, 2 миллион 300 мянган үндэгэн тушаагдаа.

Тэрэшэлэн ороохо таряа, хартаабха худалдаха түсэб, уялганууд холо үлүүлэгдэнхэй. 1972 оной түсэбөөр 5260 центнер ороохо, 12200 центнер хартаабха худалдагдаад байна.

Ниитын малай тоо толгой, идангаяа ехэ мал үсөөрөөгүй, малай тоо олошоруулха гүрэнэй түсэб бүхы түхэлэй малаар дүүргэгдөө гэжэ онсолон тэмдэглэлтэй.

Мүнөө хүдөөгэй ажалшад малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, хабарай тарилгада эрхимээр бэлдэхэ зорилгонуудые шиидхэжэ байна. Трактор, машинанууд заһабарилагдана, үрэһэ хүрэнгэ сэбэрлэгдэнэ, органическа болон минеральна утэгжүүлгэ бэлэдхэгдэнэ.

Аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд табан жэлэй хоёрдохи жэлдэшье алхасаа алдахагүй, амжалтаяа арьбадхаха бээз гэжэ найдаганабди.

Тобшохоноор промышленна предприятинуудай хүдэлмэри дээрэ тогтолтой. Жэлэй дүнгэй үшөө хүсэд гараагүй дээрэһээ 11 һарын дүн дурдая. Продукци үйлэдбэрилхэ, худалдаха түсэб аймагай предприятинууд бүхы дээрээ дүүргээ. 1970 оной энэ үеынхитэй есуулбал. продукци худалдалга гурбан процентээр нэмэбэ.

Абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэдэг түрүү предприятинуудай тоодо Тимлюйн цементын, эндэхи асбоцементнэ хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводуудай. Оймөрой мебельнэ фабрикын, Кабанскын загаһанай, № 5 хилээмэнэй заводуудай коллективүүд хододоо ябалсаһаар. Тэрэшэлэн № 8 СМУ-гай, Байгалай СМУ-гай, Кабанскын заһабарилга-барилгын участогай барилгашад муу бэшээр ажаллана.

Гэхэтэй хамта зарим предприятинуудай хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөө бии, 1971 ондо зариманиинь арга боломжоёо хүсэд хэрэглэжэ шадаагүй. Аймагай 18 промышленна предприятинуудай дүрбэниинь продукци худалдаха 11 һарын даабари дүүргээгүй үлэшөө һэн. Элдэб шалтагааһаа иимэ ушар тохёолдобо. Материал болон запас частьнуудаар хангалга һула, хараалагдаһан болзортоо ашаалагдаха вагонууд үгтэнэгүй.

Теэд эдэ баримтануудые гээгдэлдэ ороһоной гол шалтагааниинь бэшэ гэжэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинууд, партиин райком һайн ойлгоно. Бүхы коллективүүдтэ социалис мүрысөө ёһотойгоор үшөөл эмхидхэгдэнэгүй гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Зарим газарта материальна болон моральна урмашуулга зүбөөр тааралдуулан хэрэглэгдэнэгүй, ажалай журамшье һула.

Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, промышленна предприятинуудай партийна организацинууд табан жэлэй хоёрдохи жэлэй эхинһээ шухала хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй. Нэн түрүүндэ үйлэдбэриэхи арга боломжонуудые хүсэдөөр элирүүлэн хэрэглэхэ, ашаг үрыень дээшэлүүлхэ, һалбари, участок бүхэндэ техническэ шэнэ дэбжэлтэ түйлаха хэрэгтэй.

Үнгэрһэн жэлэй декабриин эхээр партиин райкомой пленум боложо, юһэдэхи табан жэлдэ хүдөө ажахын үйлэдбэри хүгжөөхэ талаар районой партийна организациин үмэнэ байһан гол зорилгонууд тодорхойлогдобо.

Хүдөө ажахын гол һалбаринууд — таряан болон мал ажал хоорондоо тааралдалгаар, комплекснээр хүгжөөгдэхэ ёһотой. Тиимэһээ аймаг дотор газар тарялан, мал, машина, техникэ гэхэ мэтэ совхозуудай гол фондиуудые зүбөөр ашаглаха хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа. Тэжээл үйлэдбэрилхэ, барилга хэхэ, механизаторнууд болон малшадай кадрнуудые бэлдэхэ табан жэлэй түсэб зохёогдон баталагдаа.

Эдэ асуудалнуудые ойрын сагта комплекснээр шиидхэнгүйгөөр хүдөө ажахые, илангаяа Кабанскын аймагта, саашадаа хурдан түргэнөөр хүгжөөхэнь бэрхэтэй. Зунай сагта малаа Сэлэнгэ мүрэнэй олтирог, тохойнуудта һүрэг һүрэгөөрнь абаашажа бэлшээнэбди. Иимэ эрхэ байдалда хүдэлдэг малшадай хүдэлмэри оньһожоруулха, байра байдалынь һайжаруулха тухай асуудал миин лэ хөөрэлдөөгөөр үлэнэ. Бидэнэр олон жэлэй культурна бэлшээри байгуулжа эхилэнхэйбди. Энэ хүдэлмэри арга шадалаараа түргэдхэхэ зорилготойбди. Һайн шанартай ногоо ехээр таридаг болобол, эрхим шанартай үбһэн абтаха һэн. Тарилга хэхэ сабшалан, бэлшээри манда бии. Зүгөөр ногооной үрэһэн дуталдана. Энээн тушаа республикын дээдын эмхи зургаанууд анхаралаа табиха, зохихо хэмжээнүүдые абаха ёһотой гэжэ һанагдана.

Хүдөө ажахын үйлэдбэридэ электрын элшэ хүсэн ехээр хэрэглэгдэдэг боложо байна.

Теэд манай фермэнүүд электрын элшээр түхэреэн сүүдхэдөө таһалгарягүйгөөр хангагданагүй. Үе үе болоод лэ электроэнерги хэдэн часаар таһалдуулагдана. Саашадаа энэ дутагдалтай эбсэхын аргагүй. Электрын элшэ хүдөө ажахын бүхы һалбари болон участогуудта, фермэ, бригаданuудта бүри ехэ хүсэтэйгөөр дамжуулха хэмжээнүүд абтаха зэргэтэй.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Кабанскын районой партийна организаци, аймагай ажалшад табан жэлэй түрүүшын жэлдэ хүдөө ажахы, промышленность хүгжөөхэ талаар зарим тэды амжалта түйлаа гээшэ.

Энээгээрээ һанаагаа амархагүйбди. амархашье эрхэ манда байхагүй. Аймагай бүхы ажалшад социалис мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, арадай ажахын түсэбүүдые, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые, коммунис байгуулалтын асари ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ горитойхон хубитаяа табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ оруулха байха.

В. ТИТОВ,
КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь.

Тэжээл элбэгжүүлхэ, малай болон шубуудай үүлтэр һайжаруулха, тоо толгойень олошоруулхынгаа хажуугаар адуу малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхэ ашатай үрэтэй хэмжээнүүдые ажахы бүхэндэ бэелүүлэн, мал ажалые дам саашадань хүгжөөхэ.

(КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдһээ).

ТҮРҮҮШҮҮЛДЭ АМАРША...

Улаан-Үдын депогой машинист, КПСС-эй XXIV съездын делегат А. М. БАРАНОВТА

Түрэл Сибирь оронойнай
Түмэр харгы шэнхинэнэ.
Суута Баранов — ахаймнай,
Сэнхир хүлэгөөр дүүлинэт.
Шэрэм мөөрэнүүд түбэрнэ:
Шэнэ жэлээр, шэнэ жэлээр!

Хяагта. «Дружба» колхоз КПСС-эй XXIV съездын делегат, механизатор Ж. Р. ХУРИГАНОВТА

Танай бригадын ургуулһан
Таряан далай долгилжо,
Хүнхэр талые бүрхөөжэ,
Хүнэй сэдьхэл баясуулна.
Гектарһаа — хорёод центнер!
Гээд омогтой мэдүүлнэт.

Ярууна. Ицэнгын совхоз. Түрүү һаалишан С. БУДАЕВАДА

Хорин зургаан жэлдэ
Ходол үүрээр бодожо,
Үнеэгээ һаадаг Санжадмаа,
Үргэн зондоо мэдээжэт.
Салгидана һүн далай:
Санжадмаа, мэндэ амар!

Улаан-Үдэ. ЛВРЗ. Б... хайлуулагшадай бригад... А. ЩЕГЛОВСКИЙД...

Үһандаа шэнгэн булад
Ошо сасаран гоожоно.
Мандаһан шэнэ жэлые
Мартенэй үүдэндэ уттаһ...
Манай ажалша хүбүүдтэ...
Мэндэ амар, мэндэ амар!

АМЖАЛТАЯА АРЬБАДХАХАБДИ

«Он бүри оншо нэмэжэ, жэл бүри жэншэ нэмэжэ ябаарай», — гэжэ шэнэ жэлдэ аба, эжын хүбүүдтээ юроодог һайн заншал бии. Тэрээндэл адли Эсэгэ һайхан оромнай, түрэл инаг партимнай мүнөөдэр түрэл юроол бүхы хүбүүд, басагадтаа — колхоз, совхозуудтаа хүргэжэ байна гэжэ ойлгонобди.

Ашата партиингаа, агууехэ арадайнгаа үдэр бүриин анхаралаар колхозуудынай, тэрэ тоодо манай колхоз, жэлһээ жэл бүри урган хүгжэжэ байнхай. Һүүлэй жэлнүүдтэ наг шэбхэ, минеральна утэгжүүлгэ, гербицид ехээр хэрэглэдэг боложо, мүн һайн шанартай үрэһөөр тарилга хэжэ, агротехникын эрилтые наринаар баримталдаг боложо байһанай ашаар тарялан, сабшалангай ургаса өөдөөл гаража байна. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ колхознай гектар бүриһөө 14,2 центнер таряа хуряажа абаа. Тиигэжэ таряа ургуулжа абаха түсэбөө холо үлүүлһэн байнабди.

Ороохо таряан гээшэ баялигаймнай эхин ха юм даа. «Талхатай һаа — тарган» гэжэ арад зон дэмы хэлсэдэггүй. Гүрэндөө түсэбһөө гадуур таряа худалдажа, нилээд ехэ олзо оруулаабди. Ниитынгээ малда таряа талханай зүйл ехээр үлөөдэг болоһоной ашаар малай ашаг шэмэ саг үргэлжэ дээшэлнэ.

Хэрбээ һаяхан болотор үнеэн бүриһөө 1500-аад килограмм һү һаадаг байбал, үнгэрһэн жэлдэ тэрэмнай 1974 килограммда хүрөө. Шэнэ жэлдэ бүхы колхозоэроо үнеэн бүриһөө хоёр мянган килограммһаа холо үлүү һү һааха зорилготойбди, һаахашьебди гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, колхоздомнай шадабаритай бэрхэ һаалишад жэл бүри олошорно ха юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхозой 14 һаалишад үнеэн бүриһөө хоёр мянган килограммһаа холо ехэ һү һааһан гээшэ. Манай эрхим һаалишан Салима Хакимова үнеэн бүриһөө 2400 килограмм һү һаанхай. Залуу һаалишан, КПСС-эй райкомой гэшүүн Нина Чимитова, түрүү һаалишад Нина, Елена Хлебниковатан баян дүй дүршэлтэй боложо, бүгэдэндэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Үнеэдэй тоо толгойн олошоржо, ашаг шэмынь дээшэлжэ байһанай зэргээр һү һаали ехэ болоно, гүрэндэ ехэ худалдагдана. 1971 ондо колхознай гүрэндэ түсэбһөө үлүү 1700 центнер һү тушаагаад ...

Орон доторо мяха ехээр үйлэдбэрилдэг болохо гэһэн партиингаа Центральна Комитедэй шиидхэбэринис бэелүүлэн, манай колхозой гэшүүд жэл бүри гүрэндөө мяха ехэ тушаадаг боложо байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ бэлэдхэлэй пунктда 4440 центнер мяхан тушаагдажа, жэлэй түсэб 490 центнерээр үлүүлэн дүүргэгдөө. Тиихэдээ бүхы түрэлэй малай тоо толгой олошоруулагдаһан байха юм.

Иимэ амжалта ямар аргаар түйлагдааб гэхэдэ, нэн түрүүн гүрэндэ томо, тарган мал тушаагдадаг болоо. Жэшээнь, 1971 ондо гүрэндэ дунда зэргээр 340 килограмм шэгнүүртэй үхэрнүүд худалдагдаһан байна. Зундаа үхэрнүүдээ, хонидоо һайнаар бэлшээн таргалуулхаһаа гадна, намартаа тэдэнээ шахан таргалуулнабди. Мүнөөшье 330 үхэр шахан таргалуулагдажа байна. Тэдэнэй 200-ниинь шэнэ жэлэй эхеэр гүрэндэ тушаагдаха юм. Шахамалнуудай шэгнүүр үнгэрһэн хоёр һарада сүүдхэдэ 940 граммаар нэмэгдэһэн байна. Эндэ үхэршэд В. И. Бахманов, В. Н. Зубарев, И. А. Лапин гэгшэдэй оролдосотой ажалые тэмдэглэмээр.

Шэнэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ гүрэндэ худалдагдаха мяха, һүнай хэмжээе 15—16 процент дээшэлүүлхээр хараалнабди. Иимэ зорилго бэелүүлхэ арга боломжо гүйсэд бии. Үбэлжэлгын үедэ ниитын мал үбһэ тэжээлээр, дулаан байраар гүйсэд хангагданхай. Үнгэрэгшэ жэл 1500 гахай шахан таргалуулха оньһожоруулагдамал шэнэ байра бүтээгдэбди. Гахайнуудай тоо олошорнхой.

Колхозоймнай хонишод яһала амжалтатайгаар шэнэ жэлээ угтажа байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхозой зуун эхэ хонин бүриһөө 88 хурьган томо болгогдоһон байбал, шэнэ жэлдэ тэрэнээ адагынь 90 толгойдо хүргэхэ хүсэлтэйбди. Манай эрхим хонишон Рабдан Раднаев хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлдэг дүршэлтэй. Залуу хонишон Балма Будацыренов нёдондо түрүүшынхээ түрэһэн 100 хонин бүриһөө 99 хурьга томо болгожо шадаа һэн. Эдэ түрүүшүүлэй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо гэжэ оролдонобди.

Хонишодойл урагшатай һайнаар хүдэлһэнэй ашаар колхознай гүрэндэ нооһо худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байха юм.

Гүрэндэ үндэгэ худалдаха түсэб 248 процент дүүргэгдөө гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 134 мянган үндэгэн бэлэдхэлэй пунктда ...лагдаа. Колхознай саашадаа тахяа шубуудаа олошору... гүрэндөө үндэгэ олоор туш... байха юм.

Колхозойнгоо экономико ... шадань хүгжөөхын, мал ажа... гаа ашаг үрэ дээшэлүүлхын ... бидэнэр гол анхаралаа таря... сабшалангай ургаса өөдэнь ... хэ хэрэгтэ зорюулха байнабди. ... зорилгые бэелүүлхэ шадаба... бэрхэ механизаторнууд хүсэд ... Манай эрхим механизатор Д... жап Тапхаевич Гумпылов ... һэн намар гансаараа мянга... ран гектарай таряа баал бол... байна.

Механизаторнуудынай шэнэ ... дэ баян ургаса абахын түлөө ... неонһөө эршэмтэйгээр орол... байнхай. Тэдэнэр үрэһэ хүрэ... сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта ... гэжэ, январиин 15 хүр тэр ... тракторнуудаа заһабарилжа ... гэхэ хүсэт-йгоор ажаллана.

Шэнэ табан жэлэй хоёр... жэлдэ ажалай шэнэ амжалта ... лахаар социалис мүрысөөн ко... дотор үргэнөөр дэлгэржэ бай... Эндэ ажалай түрүүшүүд ... жэшээ харуулна. Хүн бүхэнэй ... лэдбэриин арга боломжонуу... харалсажа, зохид һайн социа... уялгануудаа тодорхойлходонь ... най агитаторнууд, мэргэжэл... туһална.

Иигэжэ манай колхозой гэшү... түрэл партиингаа XXIV съезд... шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, ... нэ жэлдэ ажалай бури ехэ а... жалта түйлаха гэжэ оролдо... байна. Шэнэ жэлэй ёһололдо ко... хозой отделени бүхэндэ хасу... модон шэмэглэгдэжэ, электр... гэрэлээр яларжа, найр зугаа ... гэрэнхэй.

И. ОСЕЕВ,
Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ.

ТОО, БАРИМТАНУУД

★ *1971-1975 онуудай туршада Буряадай республика дотор хэгдэхэ капитальна барилгада 1 миллиард 640 миллион түхэриг һомологдонхой. Энэмнай наймадахи табан жэлэйхиһээ 1,7 дахин ехэ.*

★ *Шэнэ табан жэлэй ябаһын 1 миллион 685 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүд ашаглалгада үгтэхэ, 38,2 мянган үхибүүдэй һураха ниитэ һуралсалай һургуулинуудай, 15,6 һууритай ясли, саадуудай 1.775 хүнэй хэбтэжэ аргалуулха больницануудай барилга хэгдэхэ.*

★ *Табан жэлэй туршада хүдөө ажахын эдлүүриин 100 гектар газарһаа продукци абалга 27-28 процентээр дээшэлхэ. Таряа 70 мянга, хартаабха 30 мянга, овощ 30 мянга, малай ба шубуунай мяха (амидын шэгнүүрээр) 72 мянга тонно ехээр республикамнай гүрэндэ худалдадаг болохо.*

★ *Республикамнай гансахан 1972 ондо 1 миллиард 166,5 миллион түхэригэй продукци гүрэндэ худалдаха.*

УРГАН ХҮГЖЭНЭ УЛААН-ҮДЭМНАЙ

10-аад жэлэй урда тээ Мухинай нэрэмжэтэ үйлсөөр ябаһан хүн мүнөө Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ проспектээр үнгэрбэл, оройдоошье танилхагүй ёһотой. ЛВРЗ-гэй сэсэрлигһээ эхилээд түмэр харгы тулатар модон гэрнүүд нэмжын харагдадаг бэлэй. Энэ гудамжа тон уйтан һэн.

Харин мүнөө харагты. Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ энэ гудамжа Буряадаймнай ниислэл хото Улаан-Үдын эгээн һайхан үйлсэнүүдэй нэгэн болонхой. Эндэ эд бараанай, эдеэ хоолой магазинууд үүдэеэ үргэнөөр сэлинхэй. Буряад эдеэ хоол бариха дуратайшуулые «Дружба» кафе урина. Шэнэ кинофильм харахаа һанаһан хүнүүдые «Октябрь» кинотеатр даллана. Элдэб олон эмхи зургаанууд, ателье, мастерскойнууд энэ гудамжада олон. Шэрэм харгы зубшан гүйһэн трамвайнуудай шэнхинээн, үнгын галнуудтай, ехэшье багашье машинануудай һэлгэсэлдээн, хүн зоной урадхал... Иимэл даа мүнөө үеын Улаан-Үдэ хотын гудамжануудай нэгэнэйнь газаа түхэл.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдын Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ гудамжа.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Манай хөөрэлдөөн

ШЭНЭ БАРИЛГА — ХҮГЖЭЛТЫН ШЭНЖ...

Республикын хүдөө ажахын министрэй орлогшо Владимир Базарович Лыкшитовтэй манай корреспондент шэнэ жэлэй богоһо дээрэ уулзажа, хүдөөгэй барилга тухай хэдэн асуудалтайгаар хандаһан байна. Энэ хөөрэлдөөе доро толилбобди.

АСУУДАЛ: Юһэдэхи табан жэлдэ республикын колхоз, совхозуудта хэр ехэ барилга хэгдэхэб, хэр ехэ мүнгэн һомологдонхой гээшэб?

ХАРЮУ: Шэнэ табан жэлдэ республикын совхозуудта 156 миллион, колхозуудта 89 миллион түхэригэй капитальна барилга хэгдэхэ байна. Тиигэжэ бүхыдөө 245 миллион түхэриг барилгада гаргашалагдахаар хараалагданхай. Зүгөөр урдахи табан жэлдэ бүхыдөө 143 миллион түхэригэй барилга хэгдээ һэн. Энэ хоёр тоо зэргэлүүлжэ үзэхэдэ, хүдөөгэй барилгын хэр ехээр үргэдэжэ байһаниинь эли боложо үгэнэ.

АСУУДАЛ: Энэ ехэ түсэбнай хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байнаб, 1972 ондо ямар зорилго табигданаб, хаагуур барилга һайнаар ябуулагдана хаб?

ХАРЮУ: Түсэбтэ шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ колхозуудта 18 миллион, совхозуудта 19,5 миллион түхэригэй барилга хэгдэхээр хараалагдаһан байгаа. Энэ түсэб муу бэшээр дүүргэгдөө. Совхозуудта барилга хэхэ мүнгэ зөөри 11 һарын туршада сүм ашаглагдаад байһан. Колхозуудташье энэ түсэб дүүрэнтэхэ бээз.

Хүдөөдэ барилга хэхэ уялгатай «Бурятцелинстрой» трестын, «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй хүсэ багатай байһан дээрэһээ бүхы барилгын хахадынь колхоз, совхозуудай хүсөөр хэгдэнэ. Барилга ехээр, һайнаар хэдэг ажахынуудай тоодо Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозые тэмдэглэмээр. Энэ колхоздо үнгэрэгшэ жэлдэ 20 мянган тахяа тэжээхэ томо фермэ, 3 мянган үхэр шахан таргалуулха байра, 800 үнеэдэй байра бариха хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Эдэ бүхы байранууд ерэхэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха хараатай.

Зэдын аймагай «Мир» колхоздо барилга урагшатайгаар ябуулагдана. Эндэ 1971 ондо хонидой 2 байра, 400 үнеэдэй байра, ороохо сэбэрлэхэ пункт, хүүгэдэй сад-ясли гэхэ мэтэ барилганууд бүтээгдөө. Тэрэшэлэн Яруунын аймагта «Комсомольский», Түнхэнэй аймагай Туранай совхозуудта барилга һайса хэгдэнэ.

Шэнэ жэлдэ—1972 ондо колхоз, совхозуудта 41 миллион шахуу түхэригэй капитальна барилга хэгдэхээр түсэблэгдэнхэй. Шэнэ жэлэй барилга юу... рээ илгаатайб гэхэдэ, эндэ малай томо компле... нууд бүтээгдэжэ захалха байна. Тус бүридөө ... үнеэ байлгаха комплекснууд Улаан-Үдын айм... «Искра», Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэр... жэтэ колхозуудта баригдажа захалха юм. Мүн ... үнеэдэй байха комплекснууд 9 ажахыда бариг... эхилхэ. 600 үхэр тугалтайнь байлгаха томо фер... нүүд 4 ажахыда бүтээгдэжэ эхилхэ хараатай. 1... ондо 280000 галуу тэжээхэ комплекс Мухар-Ши... рэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, 2 м... лион дальбараа мяханда түлжүүлхэ комплекс ... род шадар баригдажа эхилхэ юм.

АСУУДАЛ: Хүдөөгэй барилга түргэнөөр, һ... наар хэхын тула ямар шухала асуудалнууд шиидхэхэ хэрэгтэйб?

ХАРЮУ: Эгээн түрүүн хүдөөдэ барилга хэ... предприятинуудай үйлэдбэриин хүсэ бэхижүү... шухала. Энэ талаар Хурамхаанай, Хориин, Зэ... аймагуудта түмэр-бетон зүйлнүүдые бүтээхэ пр... приятинууд хүдэлгэгдэжэ захалаа. Шэнэ жэ... энэ «Целинстрой» трест Улаан-Үдэ хотодо т... үйлэдбэриин бааза байгуулжа захалхань. ... «Межколхозстрой» нэгэдэл Гусиноозерскдо, Ула... Үдэ хото шадар тиимэ түмэр-бетон зүйлнүү... бүтээхэ предприяти барижа захалха юм.

Барилга хэхэ шадабаритай хүнүүд дуталда... Тиимэһээ тэдэнине олоор һургаха, залуу барилгаш... дые ажалай болон ажаһуудалай зохид байра бай... лаар хангаха саг ерээ.

Хүдөөгэй барилгын үшөө нэгэ шухала асууд... юуб гэхэдэ, барилгын шанар эрид һайжаруу... хэрэгтэй. Мүнөө дээрээ энэ талаар олон дутагд... нууд гарадаг. тэрэниие саашадаа тэсэхэ аргагүйб...

АСУУДАЛ: Малай фермэнүүдэй ажал ехэ... хүдэлмэри үргэлжэдэнь оньһожоруулга хэр зэ... ябуулагданаб!

ХАРЮУ: Энэ талаар бирагүй байнабди. «Се... хозтехника» нэгэдэлэй барилга-хабсаралгын упр... лени даалгагдаһан хүдэлмэреэ бүтээжэ хүсэ ху... нэгүй. Тиимэһээ 1972 оной түрүүшын үдэрһөө м... лай фермэнүүдтэхи хүндэ хүдэлмэри үргэлжэд... оньһожоруулха хүдэлмэри эрхилхэ тусхай тре... байгуулагдажа, барилга-хабсаралгын табан упра... лени (СМУ) шэнээр эмхидхэгдэхэ байна. Тиигэ... шэнэ жэлдэ энэ хүдэлмэри хурданаар һайна... ябуулагдаха бээз гэжэ найдагдана.

ТЭМСЭЛЭЭ ҮРГЭЛЖЭЛҮҮЛЭЕ САШАШАНЬ!

ЕРЭЭДҮЙН ШЭНЭ ПРЕДПРИЯТИ

Энэ табан жэлэй үедэ ашаглалда тушаагдаха шэнэ барилганай нэгэн Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинат болоно. Комбинадай түрүүшын ээлжээн 1972 оной һүүл багта ашаглалгада оруулагдажа, түрүүшын продукци үйлэдбэрилэгдэхэ юм.

Комбинат республикын ерээдүйн томо предприяти гэжэ тоологдоно. Гадна тэрэ лесохимическэ промышленностиин түрүүшын предприяти юм. Комбинадай ашаглалгада оруулагдахада, энээнэй урда манай эндэ бүтээгдээгүй шэнэ продукци—картон үйлэдбэрилэгдэдэг болохо. Энэ гол продукциһаа гадна, талово канифоль, лоота, мүн ондоошье зүйлнүүд гарагдаха.

Шэнэ продукци гаргаха гол барилга дүүргэгдээ шахуу. Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ комбинадай ТЭС, заһабариин-механическа мастерской ашаглалгада оруулагдаһан, картон үйлэдбэрилхэ түрүүшын машина хабсаргадан табигдаһан, хүдэлмэришэдэй ажаһууха хэдэн шэнэ гэр баригдаһан байна. Картон үйлэдбэрилэгшэдэй ажаһууха Селенгинск поселок урган бодоо.

Үнгэрһэн жэл манай комбинадай коллективтэ, барилгашадта ехэ илгаатай жэл байгаа гэхээр. Барилгын болзор, удха шанар тодорхойлһон КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тусхай тогтоол баталан абтаа. Комбинадай түрүүшын ээлжээе 1972 ондо ашаглалгада тушаахын тула сэбэрлэлгын түхеэрэлгэнүүдэй барилга түргэдхэхэ тухай, эдэ түхеэрэлгэнүүдые барижа дүүргэнгүйгөөр продукци үйлэдбэрилжэ болохогүй гэжэ тогтоол соо сэхэ хэлэгдэһэн байна. Парти, правительствын тогтоолой абтаһанай һүүлээр комбинадай проектнэ даабари тодорхойлогдоо, коллективэймнай, барилгашадай хэхэ ажал эли болоо. Целлюлозо, картон үйлэдбэрилхэ хоёр машина комбинадай гол байшанда хабсарган табигдаха ёһотой. Машина бүхэн орео оньһон, автомат аргаар хүдэлгэгдэхэ юм. Тэрэ аяар 150 метрэй утатай Түрүүшын машина хабсаргагдажа дүүргэгдээ. Тэрэ жэлдээ 148 мянган тонно целлюлозо, тэрэнһээ 140 мянган тонно картон үйлэдбэрилхэ байна. Шэнэ жэлэй эхинһээ машина туршагдахань.

Урдань үргэнөөр хэрэглэгдээгүй шэнэ оньһон хэдэн түхеэрэлгэ манай предприятида абтажа хүдэлгэгдэхэ ёһотой. Теплоэлектростанциин бүхы технологическа ажал автомат аргаар хэгдэхэ. Модоной холтоһо галдаха томо котел орон дотор түрүүшынхеэ эндэ тодхогдобо. Энэ котел холтоһо галдахаһаа гадна, шулуу нүүрһэ, мазут хэрэглэжэ хүдэлхэ шадалтай юм. Нэгэ час соо 75 тонно холтоһо галдажа, халуун уурал үгэхэ котел хүдэлхөөр бэлэн болгогдоо.

Манай орон соо бүтээгдэһэн оньһон машина, ондоо түхеэрэлгэ эндэ абтаа. Тэдэнэй бүтээсэнь горитой ехэ. Комбинадта хэрэглэгдэһэн уһые оньһон аргаар сэбэрлэхэ, байгаалиин тунгалаг сэбэр уһан шэнги болгохо орёо түхеэрэлгэ баригдажа байна. Уһан эндэ дүрбэн шатаар дамжуулагдан сэбэрлэгдэһэнэй һүүлээр Сэлэнгэ мүрэн урадхуулагдаха юм. Тиимэһээ Байгал далайда хохидол ушаруулагдаха ёһогүй болоно.

Ерээдүйн шэнэ комбинадай удха шанар ехэ гээшэ. Тэрэ жэлдээ 75 миллион түхэригэй шухала продукци үйлэдбэрилхэ, 36,6 миллион түхэригэй сэбэр олзо гүрэндэ оруулха юм. Гадна модые хаяда һагүйгөөр дууһыень хэрэглэхэ, мүнөө дээрээ ашатуһагүйгөөр үмхирэн һаладаг элдэб модо галдажа, продукци үйлэдбэрилхэ арга олдохо гээшэ. Энэ талаһаа хаража үзэхэдэ, комбинадай удха шанарынь бүри ехэ болоно бэшэ аал?

«Табан жэлэй хугасаада картон үйлэдбэрилгые 1,8 дахин дээшэлүүлхэ, тиихэдээ шухала зүйлэй саарһа болон картон, тэрэ тоодо эдеэ хоолой продуктнуудые машинаар орёохо саарһа, картон ехээр үйлэдбэрилгэдэ онсо анхарал хандуулха» гэжэ партиин XXIV съездын Директивэнүүд дотор заагдана. Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинадай барилгые түргэдхэжэ, 1972 ондо продукци үйлэдбэрилжэ эхилхэ гэһэн эрилтэ партиин съездын табиһан зорилго бэелүүлгэдэ ехэ удхатай.

Манай коллектив энэ зорилгоёо дүүргэхээр бэлэн. 1971 оной түсэбөөр, абаһан социалис уялгаар хараалагдаһан даабари дүүргэгдээ. ТЭС-эй, мүн заһабариин-механическа түб мастерскойн коллективүүд продукци худалдаха энэ жэлэй түсэбые 10 процентээр үлүүлэн дүүргэһэн байна.

И. КЫШТЫМОВ,
Сэлэнгын ЦКК-гай түсэблэлгын таһагай начальник.

Табан жэлэй гол зорилго юуб гэхэдэ, социалис үйлэдбэреэ хурдан түргэнөөр хүгжөөһэнэй үндэһөөр, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлһэнэй, научно-техническэ дэбжэлтэ туйлаһанай, ажалай бүтээсын ургалтые түргэдхэһэнэй үндэһөөр арад зоной баян дэлгэр, болбосон байдалай хэм хэмжээе ехээр дээшэлүүлхэ ядадал хангаха болонобди.

(КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдһээ).

Рабдан РАБЖУЕВ

МЭНДЭ АМАР, ҮБЭЛ!

Жабарлан нэмжыһэн
саһата Сибириим дайдада
Жаргал дүүрэнээр
Шэнэ жэлнай морилбол.
Аялга һайханаар
худөө нютагайм уужамда
Алтан Кремлиин
курантнууд жэнгирэн
сохилбол.
Сэлмэг тэнгэриин
хүшэгэ дээрэ мэшээлдэн,
Сагаан мүнгэн
одод сагаалхин бургабал.
Сайбар пулаадаа
хэдэрэн сэнтэжэ шэшэрэлдэн,
Сагдуул модод
хүйтэн жабарта сорьюулбал.
Янгинама хүйтөөр
худөө нютагаа айлшалан,
Ягааруулан таалабал
хүнүүдэй хасар үбэлнай.
Шэнэ хүсэл,
шэнэ асари амжалта
Шэнэ хүсэ
юреэбэл даа Шэнэ жэлнай!
Морин хуурайнгаа
хүбшэргэй аалихан даража,
Морилһон жэлдээ
ульгэршэд дуугаа татаба.
Мүнхэ һайхан
энхэ жаргалаа тодолжо,
Мүнгэн аялгаар
үгынгөө дээжые бариба.
Үргэн нютагайм
алдар солые үргэжэ,
Юһэн эрдэниин
юреэл солоор дуудуулжа,
Одон гэрэлээр
орой дээрэмнай яларан,
Тодо заяагаар
мандан байха болтогойш!
Дэлхэйн зоной
жаргал замые заяажа,
Дарлалтын гэнжые
таһара татан хаяжа,
Аюулай зэбсэгые
дары түргэн хуряажа,
Амгалан атом
альгандаа үргэхэ болтогойш!

ТАБАН ЖЭЛ— ХҮН БҮХЭНЭЙ ХЭРЭГ

УЛААН-ҮДЫН нооһо угаадаг фабрикын коллектив декабриин 26-да гол продукци болохо угаагдаһан сэбэр нооһо гаргалгаараа шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ абаһан социалис уялгаа дүүргэбэ. Гүрэнэй түсэбһөө гадуур хэдэн мянган тонно сэбэр нооһон гаргагдаа. 1971 ондо даабариһаа үлүүлэн 5,6 миллион түхэриг олзо оруулагдаба. 1970 онойхитой сасуулбал, ажалай бүтээсэ 12,3 процентээр дээшэлээ.

Тиигэжэ манай фабрикынхид юһэдэхи табан жэлэй түсэб, өөһэдынгөө абаһан уялгануудые дүүргэхэ хэрэгтэ горитойхон алхам хэбэ гээшэ.

Табан жэлдэ урдаа табиһан зорилгонууднай ехэ юм. Манай фабрикада хүргэгдэһэн табан жэлэй даабари ямар аргаар дүүргэхэ тухай ехэ хөөрэлдөөнэй болохо үедэ хүдэлмэришэн бүхэн «Табан жэл — минии хэрэг» гэһэн уряа доро арга боломжоёо хаража үзэһэн, бригада болон халаанаараа өөһэдынгөө табан жэлэй түсэб зохёоһон байгаа, гүрэнэй түсэбые угтуулан, өөһэдынгөө түсэб, уялгануудые баталан абаа һэн.

Жэшээлхэдэ, нүхэр А. С. Кудиновагай хүтэлбэрилдэг нооһо илгагшадай бригада табан жэлэй даабарие 4 жэл 4 һарын туршада дүүргэхэ гэһэн уялга абаад, энэ үүсхэл дэмжэхыень фабрикынгаа бүхы коллективтэ хандаа һэн. Энэ үүсхэлыень нүхэр Р. М. Ревенскаягай хүтэлбэрилдэг нооһо угаагшадай комсомол залуушуулай бригадынхид дэмжэжэ, табан жэлэйнгээ түсэб 4,5 жэлдэ дүүргэхээр шиидээ юм.

Юһэдэхи табан жэлдэ ямар хилэ дабагдахаар хараалагдаһан байгааб? Гол тоонуудынь гэбэл:

1975 оной ноябриин 1 болотор угаагдаһан сэбэр нооһо гаргаха табан жэлэй түсэб сүм дүүргэхэ;

предприятиин проектээр хараалагдаһан хүсые энэ хугасаада 22 процентээр дээшэлүүлхэ;

табан жэлэй туршада ажалай бүтээсые 1970 онойхитой сасуулбал, 18,5 процентээр дээшэлүүлхэ.

«Табан жэл — манай хэрэг» гэһэн уряал доро ажаллажа, фабрикын олон цех, халаан, бригаданууд яһала һайн амжалта туйлана. Нооһо илгадаг цехэйхид бүри декабриин тэн багһаа 1972 оной түсэбөөр ажаллажа эхилһэн байгаа. Мүнөө эндэхи 20 гаран бригада шэнэ жэлэй февралиин түсэбөөр хүдэлнэ. Эдэнэй дундаһаа нүхэд А. Кудинова, В. Дмитриева, Н. Громова гэгшэдэй бригаданuудые нэрлэжэ болоно.

Тэрэшэлэн нооһо угаан хагаадаг цехэйхид шэнэ жэлээ эхилһээр үнихэнэй. А. Беляева, Л. Игнатьева, А. Шилов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд мүнөө үедэ февраль һарын түсэб бэелүүлжэ байна.

Иимэ жэшээнүүдые олоор харуулжа болоно. Түрэл партиингаа хараалһан хараа түсэб минии нангин хэрэг гэжэ сэдьхэл зүрхэндөө дүтэ абажа ажаллахада, иимэ амжалта туйлагдана ха юм.

Социалис мүрысөөн фабрикымнай хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэришэдэй ажалай эдэбхи үүсхэл, зохёохы хэшээл бадаруулдаг ехэ хүсэн болонхой. Олон түхэл маягаар мүрысөөн дэлгэрүүлэгдэнэ. «Эрхим бригада», «Мэргэжэлээрээ эрхим», «Эрхим мастер» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн үргэн далайсатай болоо. Мүрысөөнэй дүлэн соогуур шэнэ юумэ үүсхэгшэд, урлан нарижуулагшад болон ухаалан зохёогшод олониорно.

Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ манай фабрикын коллективэй туйлаһан ехэ амжалтануудай нэгэн гэхэдэ, фабрикадамнай «Үйлэдбэриин үндэр культуратай предприяти» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоһон ушар болоно.

Шэнэ жэл гаража, юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэл эхилбэ. Гүрэнэй түсэбэй ёһоор, энэ жэлдэ сэбэр, угаагдаһан нооһо гаргалгамнай 1971 онойхиһоо 12,8 процентээр дээшэлхэ ёһотой. Иимэ ехэхэн зорилго табигдана гээшэ.

1971 ондо — табан жэлэй түрүүшын жэлдэ туйлаһан амжалтадаа түшэглэн, энэшье түсэб даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, табан жэлэй түсэб бүхы дээрэнь дүүргэхэ хэрэгтэ үшөө нэгэ горитойхон алхам хэхэ байһандаа найданабди.

В. АГАЛОВА,
Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикын профсоюзай фабкомой түрүүлэгшэ.

ТҮРҮҮШҮҮЛДЭ АМАРШАЛГА

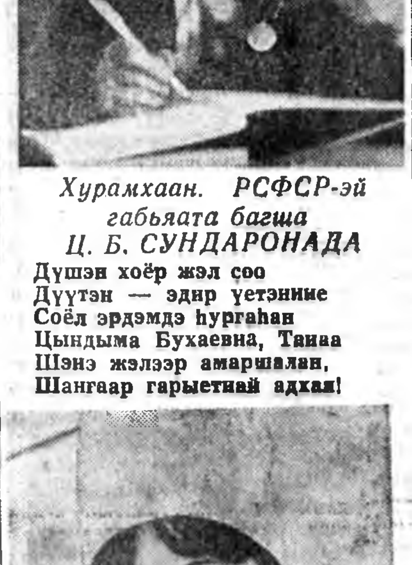
Хэжэнгэ. «50 лет Октября» совхозой хонишон
Ц. ЦЫДЕНОВАДА

Худан, Мүнгэдэй голоор
Хушууран бэлшэнэ хонидтнай.
Жэлһээ жэл бүхэндэ
Зууһаа — зууе алдангүй,
Амжалтатай ябадаг Танда
Амар мэндэ, Амар мэндэ!

Хурамхаан. РСФСР-эй габьяата багша
Ц. Б. СУНДАРОНАДА

Дүшэн хоёр жэл соо
Дүүтэн — эдир үетэниие
Соёл эрдэмдэ һургаһан
Цындыма Бухаевна, Танаа
Шэнэ жэлээр амаршалан,
Шангаар гарыетнай адхая!

Улаан-Үдэ. Хүүгэдэй хоёрдохи поликлиникын эмшэн
Л. ЧЕРНЯКОВАДА

Заахан хөөрхэн үхибүүднай
Задарюун элүүрээр тэнжэг лэ!
Хүдэр хүнүүд болоод,
Хүдөө, хотодоош суурхаг лэ!
Людмила абгай эмшэлнэ,
Үбшэнһөө хүүгэдые һэргылнэ.

1971 ОН МИНИИ АЖАБАЙДАЛДА

ХАРАГДАГША 1971 ондо манай аймагай таряашад үндэр баян ургаса абажа, Эхэ оронойнгоо амбаарта 214 мянган центнер алтан таряа оруулаа. Энэ амжалтада юрын механизатор миниишье ажалай хубита бии гэжэ һанахадаа омогорхохоор байна.

Таряа хуряалгын үедэ өөрынгөө комбайнаар 5 мянган центнер таряа сохихоб гэжэ уялга абаһан аад, үнэндөө 8 мянган центнер срооһо сохёод, үшөө 200 шахуу гектар таряа амяарлан хадааб.

Би өөрөө хабартаа тракторта һуужа газар хахалдаг, сеялкэ шэрэдэг, амартаа комбайн жолоодожо, таряа хуряадаг хүм. Тиимэһээ шэнэ жэлдэ Мухар-Шэбэрэй 1 миллион центнер таряа абаха гэһэн зорилгодо хубитаяа баһал оруулалсахын түлөө бүрил һайнаар хүдэлхэб. Мүн шэнэ жэлдэ Коммунис партиин зэргэдэ орохоор бэлдэжэ байнаб...

Д. РАДНАЕВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой механизатор.

ЮҺЭДЭХИ табан жэлэй эхин — 1971 он амжалтатайгаар дүүрэбэ. Би даалгагдаһан 18 үнеэдһээ 950 центнер гэхэ гү, али тус бүриһөөнь 5279 килограмм һү һааһан байнаб. Уялгамни 5200 килограмм һэн.

Шэнэ жэлдэ ажалнай эрид хубилхань. Һаяхан манай фермэдэ хүсэд оньһожоруулагдаһан шэнэ комплекс ашаглалгада оруулагдаа. Иигээд үнеэдээ бүхыдэнь машинаар һааха, тэжээлыень транспортёроор хубаарилжа үгэхэ, байраяа оньһон аргаар сэбэрлэжэ байнабди. Энэ ушарта һаалишан бүхэндэ 25 үнеэд даалгагдаха байна. Тиигэжэ одоошье һаалишадай ажал нилээд амар болохонь гээшэ. Парти, правительствынгаа энэ ехэ анхаралда харюу болгон, шэнэ жэлдэ амжалтаяа улам арьбадхаха хүсэлтэйб.

Н. ТАДВАШКИНА,
Сэлэнгын совхозой һаалишан, Социалис Ажалай Герой.

МҮНӨӨ үеын хүниие харуулһан зүжэгүүд манай театрай репертуарта, хэнэйшье мэдэхээр, хоморшог даа. Тиибэшье һая Дугар Дылгыровэй «Хүлгөөтэ үдэрнүүд» гэһэн яһала һайн зүжэгтэй боложо баясаабди. Тиихэдэ Намжил Балданогой бэшэһэн «Губиин нашан» гэһэн зүжэг табижа эхилбэбди.

Би үнгэрһэн 1971 ондо гурбан зүжэгтэ наадааб. Мүнөө Хоца Намсараевай «Тайшаагай ташуур» гэһэн зүжэгэй Хатанай рольдо наадахаяа бэлдэжэ байнаб. 1972 ондо үшөө ехэ амжалта туйлажа, артистын уран шадабариие дээшэлүүлхэ хүсэлэнтэйб.

Д. САНГАЖАПОВА.
Хоца Намсараевай гүрэнэй Буряад драмын театрай артистка.

ҮНГЭРҺЭН 1971 он ехэ үлзытэй, ехэ дэмбэрэлтэй жэл байгаа гэжэ би һананаб. Илангаяа намда урагшатай, амжалтатай жэл болоо бшуу. Юуб гэхэдэ, би 1971 ондо СССР-эй Композиторнуудай холбооной гэшүүн болооб. Тиигэдшье энэ үнгэрһэн жэлдэ нилээд олон дуу, симфоническа оркестрэй гүйсэдхэхэ соната, «Ёохор» гэһэн увертюрэ бэшээб.

Цырен Шагжинай либреттээр «Мүнхэ наран» гэһэн балет бэшэжэ эхилээ һэм.

Мүнөө ерэһэн 1972 ондо хэхэ юумэмни тон ехэ. Баледээ дүүргэжэ табюулхамни. Олон дуу бэшэхэ һанаатайб.

Хани нүхэд—композиторнуудтаа ехэ амжалта хүсэнэб.

Гур. ДАШИПЫЛОВ,
композитор.

УРАН ЗОХЕОЛШОДТО жэл, һара, үдэр бүхэн өөрын онсо шэнжэтэй, өөрын дэмбэрэлтэй байдаг ёһотой. 1971 он хадаа намда яһала урагшатай жэл байгаа.

«Лимбын дуун» гэһэн гаршагтай зуу гаран шүлэгүүдэй цикл бэшэжэ дүүргэбэб. Тиихэдэ агуу драматург Вильям Шекспирэй олон зохёолые энэнэй урда тээ оршуулһанби. Харин 1971 ондо «Арбан хоёрдохи һүни» гэһэн комедиинь оршуулжа үрдибэб.

Саашанхи түсэбүүд тухай. Шэнэ 1972 ондо шүлэгүүдэй номые ород хэлэн дээрэ хэблүүлхэ һанаатайб. Мүн Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулһан «Галуута нуур» гэһэн поэмэеэ түгэсхэхэб. Вильям Шекспирэй «Гамлет» гэһэн трагедиие оршуулхамни. Иимэл даа.

Ц. ГАЛСАНОВ,
уран зохёолшо.

ЖЭЛ БҮХЭН онсо өөрын илгаатай байдаг шуу. Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэл минии ажабайдалда илангаяа нүлөөтэй байгаа. Ушар юуб гэхэдэ, шэнэ уран бүтээлнүүдые модон дээрэ һиилэн хэжэ, өөрынгөө үеын хүнүүдэй түхэл шэнжые, абари зангые шадал зэргээрээ харуулхые оролдооб.

Тиигэжэ «Дуран», «Бухануудай мүргэлдөөн», «Үншэн сагаан ботогон», «Басаган» гэжэ нэрэтэй бүтээлнүүдые һиилэн зуража, тэдэнэй образдо мүнөө сагай шэнжэ шанар, имагтал буряад маяг оруулхые эрмэлзээб.

Саашадаа хэхэ юумэн ехэ. Ерэһэн энэ жэлдэшье шэнэ зурагуудые һиилэн бүтээхэ түсэбтэйб. Зүгөөр шэнэ зохёол тиимэ бэлээр бүтэдэггүй ааб даа. Тиигэбэшье гайхамшагта сагай шэнжэ уран зураашадые зоригжуулдаг гээшэ. Тиимэһээ үе сагаа, ажабайдалаа, арад зоноо домоглон магтахаһаа һайн юумэн үгы бшуу.

Б. ЗОДБОЕВ,
уран зурааша.

Очерк

ХҮЛГӨӨТЭ ГУРБАН ҮДЭР

ДЕКАБРИИН 29-нэй ҮДЭР. Үглөөгүүр үшөө харанхыда бодожо гараһан Цырен-Дулма Эрдынеевнагай газаагуурхи ажалаа хэһээр, һахы-һалаг хүдэлһөөр байтар юугээшье мэдээгүйдэнь үдэр болошоһон байба.

Үбэлэй хүйтэн жабарта долёолгоһон басаганай хасартал адли шад улаахан наран уула хадануудай оройгоор бултайжа, дун сагаан саһаар хушагдаһан үргэн тала дээгүүр һулахан шара туяагаа сасаруулан байна. Нара гараха үеэр үглөөнэй жабар бүришье шангадажа, Үдэ голые урууданхуа тооһон манарна. Мүн Нарин-Шэбэр тээһээшье баһал ордоһотойхоноор жабарлаад, булагай мүльһэнэй хүйтэндэ тэсэжэ ядан, тасняс гэхэ дуулдаха юм.

Шэмэрүүн жабарта хайруулһан хасарайнгаа шэмжэгэнээд абахада Цырен-Дулма Эрдынеевна дулаахан бээлэй сооһоо гараа гаргажа, ябуул дунда хасараа хоёр-гурба эльбээд абана.

Эдеэлхэдээ хонидой түрисэлдэхэгүйгөөр холо холо табиһан ута хобоонууд соогуур шара улаан шэнисын талханай һагшадаһа-отруби хэжэ үгэнэ. Хоргооһыень хамажархиһан сэбэрхэн хорёо соогуур үбһэ тараана. Юрэдөөл хэхэ ажалынь барагдашагүй хэбэртэй.

— Мэра аа! Тэрэ зүүн . захын хорёо соо үбһыень ехэхэнээр хаяарайл даа. Тэндэш түрэхэ дүтэлһэн хонидоо оруулжа эдеэлүүлхэбди, — гэжэ ахалагша хонишон тээ саана хуһамаг соохи һүри задалжа байһан нүгөө нүхэртөө хандана.

— Зай, зай, тиигүүжэб. Зоянэжы, энээхэн хорёо соо хэр ехэ үбһэ хаяхабиб? — гээд тэрэнь баһа амяарлажа хэгдэһэн хорёо тээшэ заана.

— Өөрөөл тухайлаад, горитойгоор үгыш. Энэөн соош тэдэ муудахаяа һанаһан хонидоо амярайнь хаажа эдеэлүүлхэ гүбдеэ даа. Тэдэнһээ үбһэ гамнаха саг һалаал.

Иигэжэ хурьгалха дүтэлһэн, хурьгалха үшөө үдышье хонидоо, мүн хүсэ шадалаар нямһал болоһонуудыень нэгэ нэгээр барижа илгаха, хуу амяар амярайнь эдеэлүүлхэ, ямартань хэды шэнээн үбһэ, талха таряанай зүйл эдюулхэб гэжэ тэрэ хуу өөрөөл хубаарилжа, үгэхэ баатай болоно. Тиигээгүйдэнь яашье аргагүй. Сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь дүршэл багатай, түрүүшынгээ жэл хонишон болоһон хүнүүд ха юм. Тэдэндэ ходо ойлгуулжа, заажа үгэхэ ёһотой болоно. «Шадабагүйш, иимэ хонишон намда хэрэггүй» гээд, һая ерэһэн хүниие абаһаар зэмэлжэ, дурыень гутаажа болохогүй. Мүнөө даб гээд дүршэлтэй бэрхэ хүнүүдые хаанаһаа олохобши. Цырен-Дулма эдэ бүгэдые һайн ойлгожо, өөртэнь туһалалсахаяа ерэһэн шэнэ хонишод Мэра Опонтеева Мэлс Маланов хоёртоо түрүүнһээ зохидоор хандажа, мэдээ, шадаагүй юумыень ябо-байсаа ойлгуулха, заажа үгэхэ, эбтэйгээр хүдэлхэ гэжэ оролдоно бшуу.

Хонидойнгоо эдихэ үглөөнэйнь үбһэ хоолые хуу бэлдээд байхадаа, Мэра Опонтеевань ахалагша хонишондо хандан хэлэнэ:

— Зоян эжы, хонидоо хашаа сооһоонь гаргахамнай гү?

— Байгаарайш, үглөөнэй жабар нэгэ бага шомороодхиг. Хонид хайруулхадааншье болохо. Дулаан хашаа соогоо байг. Тэдэнээ гаргатараа энээхэн уһанайнгаа хобоогой мүльһэ арилгаадхия, — гээд тэрэнь лоом абаад, худаг тээшээ алхалба.

— Цырен-Дулма Эрдынеевна, би юу хэхэмниб? — гэжэ Мэлс Малановын хойноһоонь даб гэнэ.

— Ши мэнэ гэһээр Дэмбэрэл Дашадоржиевай трактор абаад, талха таряанай зүйл асархаяа Эрхирэг ошол даа. Иигээд үглөө мүнөөгүй хурьгад адхаржа эхилхэнь. Эртэнһээ хамаг юумэеэ бэлдээд, газаагаа зөөжэ абаад байгаа һаамнай, бэедэ амар бшуу, — гэнэ.

Уданшьегүй хүйтэн жабар уяржа, бага урин болоходонь, хашаагай үүдэн нээгдэжэ, бад сагаан дулаан ууралтай хамта хэдэн зуун хонид маараладһаар уһан шэнгеэр урдан гаража байба. Тэдэнэр хашааһаа гараһаар лэ өөһэдынгөө эдеэлдэг хорёонууд тээшэ сэб сэхэ хатаралдан ошонод. Хонид үбһэ, талхаяа эдижэ һамаарба, маараладаха, шууялдаха абяанинь замхаба хэбэртэй. Хонишодшье үглөөнэйнгөө ажал дүүргээд, сайлахаяа гэр тээшээ ярана.

Үглөө бүхэндэ иигэжэ эхилдэг хонишодой ажалай юрын лэ нэгэ үдэр. Цырен-Дулма Дармаева арба һайса гаран жэлдэ Эрхирэгэйнгээ совхозой Арбижалай отделенидэ ахалагша хонишоноор хүдэлхэдөө хэды олон иимэ үглөөе ажал дээрээ угтаа гээшэб! Тооложо барахаар бэшэ. Теэд үдэр бүхэн аб адли байдаггүй. Шэнэ үдэр—шэнэ хэрэгүүдые асарха, заримандаа баярлаха, хүхихэ, һанаа сэдьхэлээшье зобоохо шэнэ юумэн гараад лэ байха. Малшан хүнэй ажал мэдээжэ ааб даа. Саһа бордоһон, һалхи шуурган гү, али гуша-дүшэн градус хүйтэншье болоходол малшан хүн абаһаар лэ мал тухайгаа һанаагаа зобохол.

Мүнөөшье гэр тээшээ ошожо ябахадаа Цырен-Дулма Эрдынеевна үнөөхил хонид, энэл ажал хүдэлмэри тухайгаа бодоно. Һанаад үзэхэдэнь, түл абалгада бүхы хэрэгтэй юумэ хуу бэлдэгдэнхэй хэбэртэй. Хашаань дулаалагдаһан, досоогуурнь таһалга хэхэ хаалта хаамжа хүсэд бии, хобто кормушкашье олон. Хони, хурьгадта таһалга хэхэ, эм дом уулгахада хэрэгтэй ветаптечкэшье бии.

Хонишодой өөһэдынгөө хүсөөр сабшажа абаһан 1000 үлүүтэй центнер үбһэнинь , хуу газаагаа зөөгдэжэ абтанхай. Энэнь 600 эхэ хонидтонь яһала бардам хүрэхэ. Гансал саһан ехэ ороод, тэдэниие адуулха аргагүй болоод муушаг байна. Садатараа эдеэлээд, хагданда бэлшэжэ ябаһан хонид тобир сула, хурьгадыньшье һайн байдаг. Теэд хайшан гэхэбши. Байһан үбһэ тэжээлээ бодомжотой зүбөөр хубаарилан эдюулжэ ондо ерохоһоо бэшэ, ондоо аргагүй.

Үглөө мүнөөгүй эхилхээ байһан түл абалгада яһала муу бэшээр бэлдэнхэйбди гэжэ һанабашье, үшөө юумнай дүтүү гээшэб, ямар юумэеэ хаһа сагтань харангүй алдахаяа байнабибди гэһэн бодолнууд хонишоной сэдьхэлые хүлгүүлнэ.

ДЕКАБРИИН 30-най ҮДЭР Отделениие эрхилэгшэ Даша Тубчинов зоотехник Иннокентий Шобогоров хоёр энэ үдэр отарадань ерээ. Хонидойнь хашаа, хорёо соогуур ябажа хараад, яһала һайн бэлэдхэлтэй гэжэ тэмдэглээ, нагтаа.

— Түрүүшынгээ жэлдэ хурьга абахаяа байна бэшэ ха юмши. Ятараа һанаата болонош, түл һайнаар абаха арга боломжотойш, шадахашьеш, Нёдондо түрүүшынхеэ түрэһэн зуһаг хонидой зуун толгой бүриһөө 90 хурьга түлжүүлһэн хадаа, шэнэ жэлдэ зуунһаа — 100 хурьга сохом абаха байхаш, — гэжэ нүхэр Шобогоровынь хонишоной һанаае заһана.

— Абахыеньшье абахал зон бээзэбди. Теэд намартаа энээхэн хашаагай дороһоо уһан гараһан байгаад, мүнөө шииг тэйшэг байна. Нарай хурьгад дороһоо хайруулха болоол һаань, һалаабди, — гэжэ Цырен-Дулма Дармаевань һанаагаа зобоһон зандаал байна.

— Нээрээшье энэтнай аюултай. Доронь зузаанаар дэбдихэр адхаха хэрэгтэй. Бэшэ аргагүй. Мүнөө энэ хашаае ондоо тээ урилжа табиха бэшэ ха юмши, — гэжэ отделениин зоотехник хэлэнэ.

— Тиигээ һаа, Дабаатаһаа хохир ехээр асаруулжа үгыт. Газаагаа хохир, хюрөөгэй хибэдэһэ яһала горитой бэлдэнхэйбди. Теэд тэрэмнай багадахадаа болохо. Онохойн модоной комбинадһаа хибэдэһэ үшөө асаруулхашье һаа һайн бэлэй, — гэнэ хонишон.

— Мүнөөдэртэнь асаруулхабди. Үглөөдэр үшөө нэгэ хүниие нэмэжэ эльгээхэ болоол даа. Тиигээгүйдэ тухашархатнай гээшэ. Январь соо гансал танай отарада эгээл олон хурьган абтаха болоно бшуу, — гэжэ отделениинь эрхилэгшэ Д. Тубчинов хэлэнэ.

Тиигэжэ зарим тэды һанаагаа дүүргээд, хонишоной гэртээ ороходонь 2-дохи класста һурадаг Зоя басаганиинь хоолоо ялайшатар угаанхай, сайгаа һанаад, телевизорээ хаража һууба.

— Басагамни, яагаа бэрхэ бши, — гэжэ эхэнь магтан, харахан толгойень эльбэнэ.

— Эжы, би үглөө һургуулидаа ошохогүйб. Үбэлэймнай амаралга болоо. Би хуу «дүрбэ, таба» гэһэн сэгнэлтэтэй гарааб. Мүнөө шамтаяа хурьга абалсахаб, зай гү? — гэжэ байгаад, басаганиинь дээрэ дээрэһээнь дуугарашана.

— Зай, тингээрэй. Үглөө үдэшэнһөөл түрүүшын хурьган гаража эхилхэ даа, — гэнэ эхэнь.

ДЕКАБРИИН 31-нэй ҺҮНИ Цырен-Дулма Эрдынеевнагай хонидоо эрьехээ гарахадань «долоон үбгэд» нилээд дээрэ гарашанхай, огторгойн одо мүшэд үбэлэй һүниин хүйтэндэ бээрэшоо. һажалдан байһандал аяар холо аниб-ониб гэлдэнэ. Энэмнай хуушан ба шэнэ жэл хоёрой харуулаа һэлгэлсэхэ, халан абалсаха һүни бшуу. Эгээл энэ үедэ хото городто, худөө тосхонуудташье айл бүхэндэ хүхюун баяртай хүн зон һайндэрэй стол тойрон һууһа, шэнэ жэлэй угтамжын хундага үргэжэ байна ёһотой гэжэ һанахадань Цырен-Дулмын сэдьхэлдэ ойро зуура атаархал түрэхэдэл гэнэ. Мүнөө һүни хундага үргэхэ, шэнэ жэл угтаха туха өөртэнь болохогүй гэжэ тэрэ һайн мэдэнэ. Өөрынь тухайлхада, энэ һүниндөө сохом гуша-дүшэн хониниинь хурьгалха ёһотой. Тэдэниие бултыень гансаараа абаха болоно. Юуб гэхэдэ, энэ үдэшэ туһалагша хонишон Мэра Опонтеевань найлхаяа үбшэлөөд, больницада оробо бшуу. Тиимэһээ үглөөгүүр болотор нюдөө сором гэнгүй хүдэлжэ хонохо саг ерэбэ гээшэ. Мүнөө һүниин тэгэндэ түрэхэеэ байһан хонидоо орхёод, хүниие үгэгты гэжэ совхозой конторо ошохогүй ха юмши.

Хашаа соо ороходонь дулаахан. Олон хонидой хибэдэһэ хибэн, хор-хор гүүлхэнь элихэн дуулдана. Хурьгалхаяа байһан хонидой хүндөөр уухилалдаха, жэгтэйгээр маараладхашье соностоно. Хашаагай зүүн углуудa нэгэ хонин түрэжэрхёод, үшөө нойтон зандаа аад, бодожо ядан тээхэгэнжэ байһан хурьгаяа долёожо байба. Энэл даа шэнэ жэлэй түрүүшын хурьган. Цырен-Дулма Дармаева тэрэ хурьгаяа гар дээрээ абаад, дулаахан хуурай хохир дэбдиһэн багахан таһалга соо эхэтэйнь оруулна. Эхынь дэлэнгэй нооһо хайшалаад, хүхэн дээрэхи уурагыень һаажа, ходорхой болгоод, хурьганай амандa хэжэ хүхүүлнэ.

Тиигэһээр байтарни үшөө хоёр хонин түрэжэрхибэ. «Зай, инхэдээ эдэмни адхаржал эхилбэ гээшэ», — гэжэ аман соогоо баяртайгаар гүбэнэн, Цырен-Дулма Эрдынеевна эсэһэнээшье, энэ һүни айл, нүхэдөөрөө шэнэ жэл угтаха аргагүйдөө голорхоёошье мартажархёод, хүдэлжэл байгаа һэн.

М. НАМЖИЛОВ,
манай тусхай корр.
Загарайн аймаг.

1971 он: ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ АЛХАСА

Иигээд лэ 1971 он 1972 ондоо бүхы юумэеэ дамжуулжа үгэбэл даа. Дала нэгэн он маанарта, совет хүнүүдтэ, юугээрээ үнэтэй сэнтэйб? Энэ жэл хадаа түүхэдэ ёhото hуури ээлхээр үйлэ хэрэгүүдээр баян байгаа бшуу. Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съездын болоhон жэл. Шэнэ, юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэл. Марсые хазаарлажа, манай ороной гербтэй вымпел тэндэ абаашагдаhан жэл. «Хүйтэн дайнай» мүльhэнэй хайлажа эхилhэн жэл. Европодо дулаан боложо эхилээ. Үнгэрhэн жэл тухай бодомжолходоо ехэшье олон юумэн тухай толгой соо ороно. Энээнэй тон шухалань гэхэдэ, гадаадын ленинскэ политика манай эгээн нангин, бүхы хүн түрэлтэнэй хүсэл найдабари—дэлхэй түби дээрэ эб найрамдал эршэтэйгээр, найдамтайгаар аршалан хамгаалаа.

1971 оной хабар КПСС-эй XXIV съездын ендэр дээрэhээ гадаадын политическэ программын соносхогдоходо, хилын саанахи түрүү үзэлтэй олониитэ, хэблэл энэ программые эб найрамдалай программа гээд нэгэн дуугаар нэрлээ hэн. Эб найрамдал хамгаалха бүхы гол шухала асуудалнууд энэ программа соо хараалагданхай: дайнай боложо байhан газарай гал дүлэ усадхаха, шэнэ хёмороо зайсуулха, аюулгүй байдалые хамтаараа сахиха гурим бэелүүлхэ, урда урдаhаа хүсэнүүдээ зангидаhан, илангаяа аюултай районуудай сэрэгэй хёмороо сараха, бүхы янзын буу зэбсэг хорихо, колониализм, расизмын үлэгдэлнүүдые усадхажа түгэсхэхэ, ниитын ондо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдэй хани харилсаа үргэдхэхэ асуудалнууд болоно.

Эдэ асуудалнуудые Советскэ Союз гансаараа шиидхээ бэшэ, харин социалис бусад гүрэнүүдтэй нягта холбоотойгоор шиидхэдэг байба. Хани барисаагаа, харилсан ажаллалгаяа эдэ гүрэнүүдтэй бүхэжүүлхэ гээшые Советскэ правительство уласхоорондынгоо хараа шугамай нэгэ шухала асуудал гэжэ тоолодог юм. Үнгэрhэн жэлдэ Крымдэ социалис оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалга, совет хүтэлбэрилэгшэдэй Югослави, Венгри, Болгари, Германиин Демократическа Республика, Вьетнамай Демократическа Республика, Кубын республика албанай хэрэгээр аяншалhан ябадал хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай аша туhада, дэлхэйн социализмын түгэс хүсэ, нэгэдэл улам бэхижүүлхэ хэрэгтэ туhа болоhон байна.

Советскэ Союз бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалта тогтонижоhон байдал аршалхын тулада оролдодог байна гээд КПСС-эй XXIV съезд дээрэ заагдаа hэн. Энэ зорилгоор Советскэ Союз бүгэдэниитын эб найрамдалда hаад тойбо татажа боломоор аюултай түгшүүрилтэй байдалые усадхахын тулада бүхы юумэ хэрэглэхээр бэлэн. Дэлхэйн гурбан районд: Индохитадта, Дүтын Зүүн зүгтэ гү, али Урда Азида гү—хамаагүй хаанашье хадань бусайдаhан зангилаануудые, түгшүүрилтэ байдалые сэрэгэй ёhоор бэшэ, харин политическэ ёhоор шиидхэхын тулада Советскэ Союз бүхы хэмжээ абадаг байна. Эдэ районуудта бүгэдэ ниитын эб найрамдалда аюул тохёолдуулхагүй—нимэ амгалан байдал эдэ районуудта тогтонижуулхын тулада Советскэ Союз тэмсэнэ.

Улас түрын хархис хүсэнэй зүгhөө хүсэрхэлгэ дээрмэдэлгэдэ ороhон арад зоной аша туhые Советскэ Союз хододоо аршалан хамгаалдаг юм.

Индохитадай асуудалые тон зүбөөр, эбэй ёhоор шиидхэхэ, энэ асуудалые сэрэгэй арга замаар шиидхэхын тулада Вашингтон оролдохоёо болижо, булимтархы дайгаа болюулха ёhотой гэhэн хараа бодол хоёр орон баримтална гээд 1971 оной октябрь hарада СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорныи ДРВ-дэ албанай хэрэгээр аяншалха үедэнь харагдаа hэн. Май hарада СССР Египет хоёрой хоорондо хани барилсаа ба харилсан ажаллалга тухай договор баталагдаа hэн. Израилиин булимтархы дайнай үлэгдэлнүүдые усадхаха хэрэгтэнь араб арадуудта Советскэ Союз туhалха зуураа дайгаар булимтаржа эзэлhэн газарыень бусаажал, Дүтын Зүүн зүгтэхи түгшүүрилтэ байдалай шалтагааниинь усадхажал дэлхэйн бүмбэрсэгэй энэ районд амгалан байдал тогтонижуулжа шадагдаха гэжэ тоолодог байна.

1971 оной зун Советскэ Союз Инди хоёрой хоорондо эб найрамдал, хани барисаан ба харилсан ажаллалга тухай договор баталагдаhан байна. Энэ документын хоёрдохи статьягай ёhоор Советскэ правительство Индостанай хахад аралдахи хёмороое болюулха зорилгоор ехэ хүсэлэл оролдолго гаргаа. Советскэ Союзай тон бодомжотой хараа шугам хэлбэришэгүйгөөр баримталhанай ашаар эндэ буугай абяанууд замхаад байна.

Дэлхэйн тон шухала район болохо Европодохи байдалые үндэhөөрнь hайжаруулха тухайда эб найрамдалай советскэ программын нэгэ пункт дотор хараалагданхай. Европо хадаа дэлхэйн политикын олон ондоо хараа шугамуудай зүришэлдэдэг, олон ондоо сэрэгүүдэй хүсэнүүдээ урда урдаhаа хаража зангидадаг илангаяа аюултай байдаг газар бшуу.

Урда жэлдэнь hайжаруулжа эхилhэн хэрэг (СССР Польшо хоёрой ФРГ-тэй хэhэн договорнууд) 1971 ондо Баруун Берлин тушаа дүрбэн гүрэнэй хэлсээндэ гар табилгаар Европодохи байдал hайжаруулга дүүрэhэн, мүн Крымдэ Л. И. Брежнев ФРГ-гэй канцлер В. Брандт хоёрой уулзалгаар, Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Франци аяншалгаар дүүрэhэн байна.

Баруун Берлин тушаа хэгдэhэн дүрбэн гүрэнэй хэлсээн хадаа дайнай хойто тээхи Европодохи политикын эгээл хүндүүлхэй газартахи байдалые заhаруулха, hайжаруулха хэрэгтэ ехэ туhатай байба бшуу. Баруун Берлиндэхи асуудал тушаа хэлсээнүүд Советскэ Союзай үүсхэлээр хэгдэжэ эхилээ hэм шуу даа. Баруун Берлин тушаа хэлсээнүүдэй баталагдаад байхада, Европодохи эб найрамдал бэхижүүлхэ, аюулгүйн ба харилсан ажаллалгын асуудалаар ниитэ Европын зүблөө зарлаха үргэн арга замууд нээгдэбэ бшуу.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна Секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Франци аяншалhан ушар хадаа уласхоорондын харилсаануудта онсо удха шанартай хэрэг үйлэ мүн. Совет-францийн харилсаанууд үндэр дээдэ хэмжээндэ гаранхай, бэе бэеэ ойлголсолгын, бэе бэеынгээ аша туhа, тэрэ тоодо политическэ асуудалаар бэе бэеэ ойлголсохо талаар ондо ондоо социальна байгууламжатай гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудта үльгэр жэшээ боложо үгэхэ юм. Совет-француз декларацие баруунай гүрэнүүд Москва хоёрой хоорондохи жэшээгүй документ мүн гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшээ hэн. Тиихэдэ Францийн «Монд» гэжэ газетэ уласхоорондын hанамжа бодомжонуудай үндэhөөр хаража үзэhэнэй hүүлээр эдэ хэлсээнүүд хадаа уласхоорондын байдалда «шэнэ үе саг нээжэ үгэнэ» гээд тобшолол хэбэ.

«СССР Франци хоёрой хоорондохи харилсан ажаллалгын гурим ёhонуудай» 13 пункт хадаа хамтын декларацидал адли эбэй ёhоор зэргэ оршон hууха барагдашагүй баян арга боломжо нээжэ үгэнэ бшуу.

Европодо амгалан тайбан байдалай үндэhэ hууринууд тухайда хэлэхэ зуураа ПОРП-ын VI съезд дээрэ Варшавада Л. И. Брежнев иигэжэ хэлээ hэн: мүнөө байhан хилэнүүдэй эбдэршэгүй байhан тухай гурим ёhонуудые хэлбэришэгүйгөөр сахиха, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, адли тэгшэ эрхэтэй, бэеэ даанги байдалтай байха, хүсэ хэрэглэхэ, тэрээгээрээ занаха ябадалhаа арсаха. СССР Франци хоёрой хоорондохи харилсаан ажаллалгын ёhо гуримууд соо Европын хэрэгүүдтэ эгээл иимээр хандаха гээд бэшэгдээтэй юм. Эдэ ёhо гуримууд хадаа бүхы Европо дээрэхи уласхоорондын ажабайдалда бүгэдын мэдэрхэ гурим ёhонууд болохоор зүбшэн хэлсэхэ дурадхал КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Европын олониитэдэ хандажа оруулhан байна. Эдэ ёhо гуримууд хадаа бүхы дэлхэй дээрэшье дэлгэрүүлжэ боломоор байhаниинь ойлгосотой.

Урда урда жэлнүүдтэл адли 1971 ондо Советскэ Союз мүнөөнэй үе сагай тон шухала асуудал болохо буу зэбсэг хуряаха хэрэгтэ ехэ анхаралаа табиhан байна. Буу зэбсэг хуряаха асуудалаар бүхэдэлхэйн конференци зарлаха тухай совет дурадхал ООН-ой Генеральна Ассамблей дээрэ hайшаагдаа hэн. Советскэ Союзай болон социализмын бусад оронуудай үүсхэлээр буу зэбсэг хуряалгаар Женевэдэхи комитет дээрэ бэлдэгдэhэн бактериологическа зэбсэг хорихо ба усадхаха конвенциин проект Генеральна Ассамблей мүн лэ hайшааhан байна. Ядерна дайн сэрэгэй гэнтын аюулаар боложо болохо аюулые сараха хоёр хэлсээнүүдые Советскэ Союз США хоёр баталанхай.

Иимэл даа, СССР-эй гадаадын политическэ амжалтануудай зарим тэдые дурдахада. Иимэ гайхамшагта үрэ дүнгүүдээрээ совет хүнүүд сэдьхэлээ баясуулха ёhоороо баясуулна. Совет гүрэнэй эб найрамдалай, социализмын ба хүгжэлтын манлайда ябаhандань совет арад зон баярлахал ёhоороо сэдьхэлээ баясуулан байна.

В. КУЗНЕЦОВ.
(ТАСС).

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ

ЗОЛТО ХҮҮГЭДТЭ ЗОРЮУЛЬАН ҮГЭНҮҮД

1. Удаахан хүлеэлгэhэн ууртайхан айлшан

Гансата газаамнай тооhорбо.
Гайтайхан жабар ярьюулба.
Январь хүлэг оодорбо.
Яhан тахаар сарьюулба.
Мороз эмээлhээ буужа,
Манайда айлшаар ерээ.
Хамба хормой шуужа
Торгон энгээр hэхээ.
Хүхэ тулмаг соо hамарынь—
Хүртөөхэл бидэндээ хубаан.
Мороз баабайн хамарынь
Моро монсогор, уб улаан.
Ууртай мэхэтэй үнэгэн
Уулзаад хамарынь маажаа гү?
Хөөрүү хүхюу үбгэжөөл
Хүлдэтэрөө замдаа дааараа гү?
Ебеэр шэрхи Морозой
Бээрээд хүлдөөд байхада—
Хүүгэдэй бишыхан хамарнуудай
Хүлдэхэгүйнь гайхама.
Муугаар хэнэй hурадагые
Мороз зүбөөр таагаал даа.
— «Хоёр» сэгнэлтэ энэ жэлдэ
Хоргодоо бэшэ аабза табельдаш?
Залхуу hурагша ербэдээд
Зуг татаба:
— Бии байха.
— Харыт, энээнээ. Шамда бэлэгээ
Хамагай hүүлдэ hарбайхаб.
Хоёр тэмдэгээ январь соо
Холо гээхэш, Яндуулхан.
Дахяад «хоёрые» абаал hаань,
Дуулгыт намда шамдуухан.
Саhата январиие хүлеэнгүй
Сэсэгтэ май соо ерэхэб
«Хоёрые» абаашадые үлөөнгүй
Харагты, энээгээр hүгэхэб.
«Таба» сэгнэлтэтэй хүүгэдтээ
Таатай ягаан сэсэгүүдээ
Май hарада ерэхэдээ,
Майхандаа хубаахаб,
бэлэгүүдээ.
...Үбгэн Мороз тулгуураа
Үhээдэ хүрэсэ hэжэрбэ.
Саб сагаан тулгуурhаань
Саhанай мүшэд сэсэрбэ.

2. Үндэр наhатайл даа айлшамнай

Аяар мянга долоон зуун
Арба нэгэн ондо,—
Гайхамшагта эрдэмтэ Ломоносовой
Гараhан түрэhэн тэрэ жэлдэ.
Үлгынь ойро Морознай
Үлын харан зогсоо гээ.
«Бэлигтэй номтой хүбүүн»—гээд
Бэрхээр мэдэжэ хэлээ гээ.
Тэрэ сагhаа хойшодоо
Тэбхэр хорин жэл болоод,
Александр Суворовой түрэхэдэ,
Аягтай Мороз ерэhэн гээ.
Алдартай солотой ябахаш,—гээд,
Алтан hэлмэ залаhан ха,
Зулын эгээл hайханиие
Зулай дээрэ табиhан ха.
Александр Пушкинай бишыхан
Арбаадтайхан ябахада,
Үдэн гуурhа гаргажа,
Үгэhэн Мороз үбгэн лэ.
Оюун бэлигтэй ябахаш,—
Олоо зохёол бэшэхэш,—гээд,
Эдитэй шэдитэй Үбгэн Мороз
Эрид сэсээр хэлэhэн гээ.
Володя Ульяновай бишыхан
Волгодо, Казаньда байхада,
Эсэгэ багша Ленинэй
Эжыдээ эрхэлэн ябахада,
Январиин нэгэндэ Морознай
Ярахита таалаhан юм:
«Зондо жаргал асарха
Зоригтой баатар болохош»
гээ.
Долоотой, найматай таанадай
Дорюунаар наадан байхада
Хүхюу Морознай мүнөөшье
Хүүгэдэй дунда ябанал даа.
Хэдытэй гээшэб айлшамнай,
Хэсүүхэн хүхюу айлшамнай?
Таажа мэдэhэн хүүгэдүүдни
Таанартаа сэсэн болохолта!

ЯНВАРЬ hАРЫН САГАЙ УЛАРИЛ

Декабрь hарын түгэсэлдэ, январь гарахада, температура дунда зэргээр 2—6 градусаар доошоо болодог. Тиин баруун урда болон хойто аймагуудаар — 27—32, бусад аймагуудта — 20—26 градус хүйтэн бологшо hэн. Тиихэдэ Байгал шадарай газарнуудаар—43—47 градус хүйтэн болодог hааб даа. Харин байгша оной январь hара дулаан байха. hарын температура дунда зэргээр 15—20, республикын зүүн-хойто аймагуудта — 21—30 градус хүйтэн болохо. Илангаяа hүниндөө хүйтэн хонохо.

Л. ГОНЧАРОВА,
гидрометобсерваториин инженер.

ХИЛЬIН Саанахаа
РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

Бүхы дэлхэй ехээр зэбүүрхэнэ, буруушаана

Американ сэрэгшэдэй Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүү гэмтэ ябуулгануудай дахинаа хэгдэжэ байhанда бүхы дэлхэйн арадууд гүн ехээр зэбүүрхэнэ, ДРВ-е дээрмэшэн ёhоор бомбодохоёо болихо эрид шууд эрилтэ США-гай правительствын урда табина.

БЕРЛИН. США уласхоорондын гурим ёhо бүдүүлигээр эбдэнэ, ДРВ-е бомбодолгоёо, дайнай бусад бүхы ябуулгануудаа болюулха уялгаяа дүүргэнэгүй гэжэ ГДР-эй Эб найрамдалай соведэй мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. ДРВ-е американ авиациин дээрмэшэнэй гуримаар бомбодолгые энэ дары болюулгаха гэhэн эрилтэ тэрэ мэдүүлгэ доторнь табигдана.

УЛААН-БААТАР. ДРВ-е олон самолёдуудаар бомбодожо байhан ябадал юу харуулнаб гэхэдэ, Индохитадтахи «дайе хизаарлаха» тухай Вашингтоной үгэнүүд ба энэ райондохи американ сэрэгшэдэй ябуулгануудай хоорондонь тон ехэ алтасал гарана. Вашингтоной засаг баригшад өөрынгөө уялгануудые hэшхэл hэнгэргүйгөөр эбдэжэ байна.

ДЕЛИ. Тон ехэ hандаргахы хүсэтэй бомбонуудые хэрэглэн, ДРВ-е американ авиациин бомбодожо байhыень Индиин Компарти эрид шууд буруушаана гэжэ КПИ-гэй Центральна Секретариадай мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

КАИР. ДРВ-гэй газар дайдые американ авиациин бомбодожо байhан ябадалые Азиин ба Африкын арадуудай hаналаа нэгэдэлгын эмхи (ОСНАА) эрид шууд буруушаана.

ЛОНДОН. Горнягуудай национальна профсоюзай Шотландидахи отделени ДРВ-дэ эсэргүү агаарай дайнай улам hүжэрөөгдэжэ байhые эрид буруушаана. Хойто Вьетнамые американ авиациин бомбодожо байhаниинь харата, гэмтэ ябуулга болоно гэжэ судна бүтээдэг хүдэлмэришэдэй профсоюзай ударидагша Джеймс Рид мэдүүлбэ.

ТОКИО. Вьетнам арадта туhаламжа үзүүлхэ япон комитет ДРВ-е американ авиациин ехээр бомбодожо байhантай дашарамдуулан, США-гай правительствада эрид буруушаал мэдүүлбэ. Тус комитедэй делегаци Токиодохи США-гай посольстводо ошожо, ДРВ-гэй амгалан городууд ба тосхонуудые бүдүүлигээр бомбодохоёо дары болихо, Индохитадhаа США-гай сэрэгүүдые гаргаха эрилтэ табиба.

Гурбан самолёт унагаагдаа

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамай Арадай армиин агаарай хамгаалгын частьнууд Нгеан провинциин hуурин тосхонуудые бомбодоhон американ гурбан самолёдые декабриин 30-да буудажа унагаагаа. ВИА агентство энээн тухай мэдээсэбэ.

18 ХҮНИИЕ БАРИЖА ХААБА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сан-Францискадахи Сайгоной генеральна консульствын байшангые сүлөөлхэеэ арсаhанайнь hүүлээр «Вьетнамдахи дайе буруушаадаг ветерангууд» гэжэ эмхиин 18 гэшүүние тэндэхи полици декабриин 30-да барижа хаагаа.

Конгрессменүүдэй буруушаалга

ВАШИНГТОН. (ТАСС). 30 гаран конгрессменүүд ДРВ-е бомбодолгоёо дары болюулха эрилтэ табиhан телеграмма США-гай президент Никсондэ эльгээбэ.

Вьетнам тушаа Париждахи хэлсээнүүдэй үедэ США шэнэ үүсхэл гаргаха зэргэтэй, агаарай дайгаа шангадхаха ёhогүй гэжэ телеграммада гар табиhан конгрессменүүд мэдүүлнэ.

Бомбодожо үргэлжэлhөөр

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Американ авиаци Вьетнамай Демократическа Республикын газар нютагуудые декабриин 30-най үглөөгүүр бомбодожо, буудажа үргэлжэлпэн байна.

Мүнөөнэй бомбодолгонууд hүүлэй гурбан жэлэй турша соохиhоо эгээн ехэ hандарал үүдхэнэ гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ тэмдэглэнэ.

Индиин премьер-министрэй мэдүүлгэ

ДЕЛИ. (ТАСС). Индиин премьер-министр Индира Ганди Джамму, Кашмир штадай гол хото—Сринагарта болоhон олоной митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, пакистан арадта Инди хани барисаанай ёhоор гараа hарбайна гэжэ мэдүүлбэ. Индиин ба Пакистанай арадуудай хоорондын хани барисаае бэхижүүлхэ, Индостанай хахад арал дээрэхи ямаршье ушар удхагүй тулалдаа болюулха шухала гээд Пакистанай хүтэлбэрилэгшэд эли тодоор ойлгохо зэргэтэй гэжэ премьер-министр тэмдэглээ.

Инди Пакистан арадта энхэ амгалан байдал, хүгжэлтэ дэбжэлтэ хүсэнэ гэжэ Индира Ганди тусхайлан тэмдэглээ.

Индиин правительствын шиидхэбэри

ДЕЛИ. (ТАСС). 480-дахи хуулиин ёhоор Холбоото Штадуудhаа шэниисэ худалдан абахаяа болихо, орон хударнь барайгар асаралгаhаа арсаха гэhэн шиидхэбэри Инди гаргаба.

Индиин правительствын энэ шиидхэбэринь юу харуулнаб гэхэдэ, хүдөө ажахын талаар Индиин амжалта туйлажа байhые эли тодоор гэршэлнэ. Инди урда тээнь эдеэ хоолой зүйлнүүдые гадаадаhаа худалдан абахын тула hүрэг ехэ мүнгэ зөөри гаргашалха баатай болодог байhан юм гэжэ нютагай экономическа шэнжэлэгшэд тэмдэглэнэ.

Белуджистанда тулалдаан болобо

РАВАЛПИНДИ. (ТАСС). Белуджистан провинциин гол хото—Кветтэдэ Пакистанай засаг баригша арадай партиие дэмжэдэг ба эсэргүүсэдэг талануудай хоорондо хэдэн үдэрэй туршада тулалдаанууд болоо. Декабриин 30-да буу хэрэглэhэн хоёр бүлэгэй тулалдаха үедэнь Пакистанай Арадай партиин нэгэ эдэбхитэн алуулhан, долоон хүн шархатаhан байна.

Хэблэлэй мэдээсэлэнэй ёhоор, провинциин шэнээр томилогдоhон губернаторта нютагай зоной дурагүй байhанhаа уламжалан иимэ хёмороон болоо юм ха.

Пакистанай засаг баригша Арадай парти энэ провинциин суглаанда оройдоо хоёр депутадтай. Национальна ассамблейдэ нэгэшье депутадгүй юм. Тиигэбэшье Пакистанай Арадай партитай холбоотой Гхаус Бакш Райзани гэдэг эндэхи шэнэ губернатораар томилогдоhон байна.

Шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон үлэбэ

ЛОНДОН. (ТАСС). Үнгэрhэн жэл Англида шиидхэгдээгүй социально-экономическа, политическэ hүрэг олон асуудалнуудые үлөөбэ. Тэдэнэй гол түлэбүүдынь гэбэл, хүдэлмэригүйдэлгэ, юумэнэй сэнгүүдэй хүндэрэлгэ, мүнгэнэй үнын уналга, экономическа мухардалга, гэр байрын дутагдал гэхэ мэтэнүүд болоно. Эдэнь жэл бүри улам hүжэржэ байнхай.

Будамшуугай хөөрэлдөөн

ОН ЖЭЛНҮҮДЭЙ БЭЛШЭР ДЭЭРЭ...

hАНАНА ГҮТ, нүхэд?! Буряад хэблэлэй 50 жэлэй ойн баярые hаяхан тэмдэглэжэ байhан үедэ «Буряад үнэн» газетын хурса гуурhатан, хурдан хэлэтэн хүгшэн залуугүй сугтаараа hэмди. Харин мүнөө шэнэ жэлые угтахаяа омог дорюунаар алхалжа ябатараа, амаралтада гараашье hаа, абьяас хүнгэн Алсагар Мархайтаяа уулзашооб. Хоюулан удаахан хөөрэлдэшөөбди. Зүбшье даа. Юуб гэхэдэ, Алсагар Мархай гээшэмнай хурса гуурhатан, хурдан хэлэтэнэй аха захань байна бшуу. Тиихэдэ би эгээл залууньби. Үбгэнэй хараагүй байтар, үбэртэлжэ ябаhан магнитофоноо табижархёоб. Шэнэ жэлэйм хөөрэлдөө, нүхэд, шагныт!

Алсагар Мархай: Үү даа! Булад гуурhата Будамшуумни! Шэнэ жэлэй амаршалга хүлеэжэ абыш! hонин hорьмойгоо хөөрыш.

Будамшуу: Ай даа, үбгэн аба! Хөөрэхэ гэбэлни, үбэлэй hүни богони байхал!

Алсагар Мархай: Богонёор, богонёор... Олон үгэдэ олзогүй. Бидэшни тоб гэмэ тодо үгөөр, сад гэhэн салир гуурhаар бэшэгшэ hэмди.

Будамшуу: Мэдэнэб, мэдэнэ.

Алсагар Мархай: Мэдээл hаашни, hайн гээшэ. Саг сагтаа, сахилза хүхэдөө... Юрэдөөл, Буряад оронойнгоо нютаг нугаар ябажа ерэтэрни, хэдэн hара үнгэрдэг hааб даа. Тиибэшье...

Будамшуу: Би нэгэл үдэр соо тойроод ерэгшэб.

Алсагар Мархай: Байз! Үбгэн хүнэй үгэ бү таhа дүүрэ! Амаршаhан зон гээшэт! Вертолёт, самолёт... Иигээд лэ ракетээр гүйлгэхэтнай аабза. Байз! Юун гэжэ хэлэхэеэ мартабабиб? Зүб даа. 1931 ониие угтаhанаа элихэн hананаб. Тиихэдэш колхоз гээшэмнай hаял эмхидхэгдэжэ байгаа hэн. Хамтын ажалай хүсые хүнүүд мэдэжэ, ойлгожо эхилээд байгаа.

Будамшуу: Тэрэ үеын амжалтанууд хэр hэн бэ?

Алсагар Мархай: байз, байз! Үмсын ажалтай буряад зоной колхоз боложо hууhаниинь айхабтар ехэ илалта hааб даа. 1930 оной намар Буряадай таряанай улаан ашаан Москва ошоhон юм. Мухар-Шэбэрэймнай суута таряашан Ксенофонт Денисов буурал Кремль соо Павел Петрович Постышевой гар адхаhан байха.

Будамшуу: Бишье хөөрэhүү. 1971 ондо Хяагтын суута таряашан, механизатор Жаргал Ринчинович Хуриганов Москва ошожо, КПСС-эй XXIV съездэ хабаадаа.

Алсагар Мархай: hайн лэ ябаhан хүбүүн юм нааб даа.

Будамшуу: Юу хэлээ гээшэбта?! Аргагүй бэрхэ. Тэрэнэй бригада ургуулhан тарянайнгаа гектар бүриhөө 19 центнерhээ үлүү орооhо абаа юм. Иимэ хүнүүд олон.

Алсагар Мархай: Гайха, тагна! Манайшье үедэ тиимэ юумэн хомор hэн. Зүгөөр... Нютагай үүлтэрэй үнеэн бүхэнhөө жэлдээ 600—700 литр hү haaбал, хүхидэг байгаа.

Будамшуу: Сэлэнгымнай hаалишан, Социалис Ажалай Герой Надежда Лазаревна Талвашкина үнеэн бүхэнhөө 5000 литрhээ үлүү hү hаагаад байна ха юм. Гайхана гүт?

Алсагар Мархай: Этигэмээр бэшэ. Байз! Хонишод тухай хөөрэ.

Будамшуу: Зэдымнай хонишон, Социалис Ажалай Герой Гомбо-Сурун Гончиковна Цыремпилова 100 эхэ хонин бүриhөө 130 хурьга үнгэрhэн жэлдэ абаал.

Алсагар Мархай: Мухаа, хүбүүн, дан дэгэд «бууданагүй» аабзаш? Этигэнэб, этигэнэб. Тиимэл болохо ёhотойл юм hэн. Тэрэнэйл түлөө бидэш оролдоо hэмди.

Будамшуу: Буряад оромнай гансал хүдөө ажахыгаараа суурхана бэшэ. Индустриальна түхэлэй республика болонхой.

Алсагар Мархай: Зүб даа. 1931 ондо Буряад орондомнай промышленна нэрэтэй оройдоол хорёод заахан предприяти байhан юм.

Будамшуу: Буряадтамнай бүтээгдэhэн промышленна олон продукци харийн гүрэнүүдтэ эльгээгдэнэ.

Алсагар Мархай: Болёоб, болёоб. Шимни намайгаа гайхуулжа гэлылгэбэш. Соёл культура, литература, искусство тухай бү хэлэе. Аймшагтай ургаа, хүгжөө юм аабза.

Будамшуу: Тиимэ даа. Манай зохёолшодой номууд Москвада хэблэгдэнэ, артист хүбүүд, басагаднай харийн оронуудаар ябажа, буряад арадайнгаа дуу дуулана, уран хатар харуулна. Эрдэмтэд хэды гээшэб! Эрдэм наукын филиалтай болообди.

Алсагар Мархай: Зай, хүбүүн, хүрөө даа. hайрхүушаг бэшэ аабзаш? Болёоб, болёоб. Мухамни, омогорхон, хүхингүй яахабши. Тиигээд нэгэл юумэн тухай асууха гэhэн аад, халажа ядаhаб. Тэрээхэн хулгайшад, архишад, хаарташад, зайгуул, худалша хүйхэрнүүд үсөөрөө гү даа?

Будамшуу (уруу дуруугаар): Үшөөл дайралданал даа.

Алсагар Мархай (сухалтайгаар): Нээрээ гү? Золигуудые бил hаа, хурса гуурhаараа ходоро хадхаха hэм!..

Будамшуу: Халханаб. Тиибэшье...

Алсагар Мархай: Бү гамна! Минии намтар мэдэхэ хаямши. Хүн зонойл туhаламжа хэрэглэ! Олоной нюдэн хурса! Салир гуурhаяа бү жэбэрээ!

Будамшуу: Үбгэн аба! hанаагаа бү зобо! Гүрэнэй, зоной зөөридэ обтоошодые, хулиган аашатаниие, архинша, зайгуул амитадые хурса гуурhаараа, хурдан хэлээрээ элирүүлхэб, хадхахаб, хайра гамгүйгөөр шүүмжэлхэб.

Алсагар Мархай: Этигэнэб, этигэнэб. Манайш дүүнэр — таанад эсэгынгээ хэрэгые үргэлжэлүүлхэ байхат. Зай, шэнэ жэлэй баярай боложо байхада, урмыеш хухалхагүйб. Баяртай, ашамни! Шэнэ жэлдэ үшөө зоригтой, мэргэн, үшөө хурса гуурhатай ябаарай!

Будамшуу: hайн даа, үбгэн аба! Алсагар Мархай, танайнгаа захяае дүүргэжэ, ерэhэн 1972 ондо үшөөл шангаар, үшөөл зоригтойгоор тэмсэхэб. Баяртай, үбгэн аба! Шэнэ жэлээ хүхюугээр угтагты!

Алсагар Мархай: Ламанар, баяшуул нюдарганиие бишни гамнаагүй хүм. Гамнахал хэрэггүй: Зай, шимни хубисхалша, дайшалхы зантай, коммунис үзэл сурталтай үбгэ эсэгэнэрээ бү марта! Тэдэнэй замаар дабхи!

ИИГЭЭД ЛЭ он жэлнүүдэй бэлшэр дээрэ Алсагар Мархай бидэ хоёрой хөөрэлдөөн дүүрээ hэн. Зай, нүхэд! Шэнэ жэлнай шэнэ баяртай, шэнэ илалта, амжалтатай байг лэ! Минии хурса гуурhанда дайралдаха хүнүүд үсөөрэг, үгы болог! Намда туhалаарайгты, хүндэтэ уншагшад! Зай гү?!

Шэнэ жэлээр! Шэнэ жэлээр!

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. Шэнэ жэлээр КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй совет арадта эльгээhэн амаршалга. Республикын ажалшадай ажалай амжалтанууд тухай информацинууд.

Хоёрдохи хуудаhанда. К. Белоусовай «Орьёл өөдэ» гэhэн статья. Шэнэ жэлэй репортаж.

Гурбадахи хуудаhанда. «Тагнуулшанай баатаршалга»—Э. Сосновскаягай очерк. Шэнэ жэлэй репортаж.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Урин миhэрэл, энэрхы сэдьхэл» гэhэн А. Шустын репортаж. Хилын саанахи hонинууд.

сагай уларил

Мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, саhан орохогүй. Байгал шадар зарим газарнуудта саhан орохо, үүлэтэйшэг байха. hулаханаар hалхилха. Температура 12—17, Байгал шадар 7—12, Хурамхаанай, Баргажанай, Баунтын аймагуудта 20—25 градус, Улаан-Үдэдэ hүниндөө 28—30, үдэртөө 15—17 градус хүйтэн болохо.

Январиин 2—3-да республика доторнай үүлэтэйшэг байха, Байгал шадар бага зэргэ саhан орохо, бэшэ аймагуудта саhан орохогүй. Баруун тээhээ секундын 3—7 метр хүсэтэйгөөр hалхилха. Температура hүниндөө 25—30, үдэртөө 15—20 градус, хойто аймагуудта hүниндөө 30—35, үдэртөө 20—25 градус болохоор хүлеэгдэнэ.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря—66-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-01683. Заказ № 1148.